

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

مقطع کارشناسی ارشد

دانش اجتماعی مسلمین

(بازنگری شده)

کارگروه ویژه جامعه‌شناسی

مصوبه هشتصد و هفتمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۱/۷/۲۳

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته دانش اجتماعی مسلمین

کمیته تخصصی:

گرایش:

کد رشته:

کارگروه ویژه: جامعه‌شناسی

رشته: دانش اجتماعی مسلمین

مقطع: کارشناسی ارشد

شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی، در هشتصد و هفتمین جلسه مورخ ۹۱/۷/۲۳، برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی ارشد رشته دانش اجتماعی مسلمین را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱: برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی ارشد رشته دانش اجتماعی مسلمین از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم‌الاجراء است:

(الف) دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

(ب) مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می‌شوند و تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی هستند.

ماده ۲: این برنامه از تاریخ ۹۱/۷/۲۳ جایگزین برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته دانش اجتماعی مسلمین مصوب هفتصد و هفدهمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۸۷/۱۱/۱۲ شد و برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند، لازم‌الاجراء است.

ماده ۳: برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی ارشد رشته دانش اجتماعی مسلمین در سه فصل: مشخصات کلی، جداول دروس و سرفصل دروس برای اجراء به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ می‌شود.

رأی صادره هشتصد و هفتمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۹۱/۷/۲۳ درخصوص برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی ارشد رشته دانش اجتماعی مسلمین:

۱. برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی ارشد رشته دانش اجتماعی مسلمین که از طرف کارگروه ویژه جامعه‌شناسی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲. این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجراء است و پس از آن نیازمند بازنگری است.

حسین نادری منیش

نایب رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

سعید قدیمی

دبیر شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

دانش اجتماعی مسلمین

تعریف رشته

دانش اجتماعی مسلمین به اندیشه، دانش و علم اجتماعی دنیای اسلام می‌پردازد، هویت معرفتی این دانش را با توجه به معنای علم در حوزه فرهنگ و تمدن اسلامی شناسایی نموده و مبادی اندیشه‌ی اجتماعی معاصر مسلمانان و تلاش متفکران اسلامی را ارزیابی و بررسی نقادانه می‌کند.

ضرورت

دانش اجتماعی اسلامی به رغم پیشینه‌ی تاریخی و تمدنی خود با حضور دانش اجتماعی مدرن در مراکز رسمی علم کشورهای اسلامی مورد غفلت قرار گرفته و متأسفانه بیشتر موضوع پژوهش‌های مدرن واقع شده است. اندیشه‌ی اجتماعی معاصر با گسست از پیشینه‌ی تاریخی، روش معرفی شایسته و مناسب با فرهنگ تمدن اسلامی را پیدا نکرده است. لذا بازخوانی و بررسی اندیشه‌ی اجتماعی متفکرین مسلمان و تلاش برای پدید آوردن دانش روشمند مناسب با حوزه فرهنگ و تمدن اسلامی، که در نهایت بتواند با راه‌اندازی جنبش نرم‌افزاری احیاگر تمدن اسلامی باشد، ضرورت تأسیس این رشته را توجیه می‌نماید.

هدف

۱. آشنایی با روشها و شیوه‌های اندیشه‌ی اجتماعی و سنتهای فکری دنیای اسلام.
۲. زمینه‌سازی برای تکوین نظریه‌های اجتماعی مبتنی بر حوزه‌ی حکمت و عقلانیت اسلامی.
۳. کوشش در جهت بسط و کاربردی نمودن اندیشه‌های اجتماعی اسلامی.
۴. آگاهی و مقایسه‌ی مبادی متافیزیکی و فرهنگی نظریه‌های جامعه‌شناسی.
۵. شناخت و مقایسه‌ی زمینه‌های فرهنگی و تمدنی نظریه‌های اجتماعی مدرن با یکدیگر و با اندیشه‌های اجتماعی اسلامی.

طول دوره و واحدها

مطابق آئین نامه دوره کارشناسی ارشد است.

شرایط ورود

مطابق ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

تعداد واحد	جبرانی
۶ واحد	دروس
۶ واحد	جمع کل

تعداد واحد	الزامی - تخصصی
۱۶ واحد	دروس
۶ واحد	پایان نامه
۲۲ واحد	جمع کل

تعداد واحد	اختیاری - تخصصی
۱۰ واحد	دروس
۱۰ واحد	جمع کل

الف. دروس جبرانی دانش اجتماعی مسلمین

پیش‌نیاز	عملی	نظری	تعداد واحد	نام درس	کد درس
	-	۲	۲	آشنایی با علوم عقلی اسلامی	۱
	-	۲	۲	آشنایی با علوم نقلی اسلامی	۲
	-	۲	۲	آشنایی با متون اسلامی	۳
			۶	جمع	

ب.. دروس الزامی - تخصصی دانش اجتماعی مسلمین

پیش‌نیاز	عملی	نظری	تعداد واحد	نام درس	کد درس
	-	۲	۲	بررسی و نقد مکاتب و نظریه‌های جامعه‌شناسی (۱)	۱
بررسی و نقد مکاتب و نظریه‌های جامعه‌شناسی (۱)	-	۲	۲	بررسی و نقد مکاتب و نظریه‌های جامعه‌شناسی (۲)	۲
	-	۲	۲	روشهای تحقیق در علوم اجتماعی	۳
	-	۲	۲	روشهای تحقیق علوم اجتماعی اسلامی	۴
	-	۲	۲	فلسفه علوم اجتماعی تطبیقی	۵
	-	۲	۲	اندیشه اجتماعی در منابع اسلامی (قران، نهج البلاغه، ادعیه و ...)	۶
	-	۲	۲	نظریه های اجتماعی مسلمین (۱) (تا سید جمال)	۷
نظریه های اجتماعی مسلمین (۱)	-	۲	۲	نظریه های اجتماعی مسلمین (۲) (پس از سید جمال)	۸
	-	-	۶	رساله پایان‌نامه کارشناسی ارشد	۹
			۲۲	جمع	

ج. دروس اختیاری - تخصصی دانش اجتماعی مسلمین^۱

کد درس	نام درس	تعداد واحد	نظری	عملی	پیش نیاز
۹	تحولات علوم و فلسفه اسلامی	۲	۲	-	
۱۰	تاریخ فقه سیاسی - اجتماعی در اسلام	۲	۲	-	
۱۱	جامعه‌شناسی انقلاب اسلامی	۲	۲	-	
۱۲	جامعه‌شناسی بین فرهنگی	۲	۲	-	
۱۳	جامعه‌شناسی تاریخی ایران	۲	۲	-	
۱۴	جامعه‌شناسی ملل و نحل اسلامی	۲	۲	-	
۱۵	جامعه‌شناسی جهاد	۲	۲	-	
۱۶	جامعه‌شناسی جنبش‌های اسلامی	۲	۲	-	
۱۷	اسلام در متون غربی	۲	۲	-	
۱۸	بررسی و نقد جامعه‌شناسی علم و معرفت	۲	۲	-	
۱۹	جامعه‌شناسی دین	۲	۲	-	
۲۰	جامعه‌شناسی کشورهای اسلامی	۲	۲	-	
	جمع	۱۰			

^۱ لازم به ذکر است که دانشجویان از میان واحدهای اختیاری فوق، تنها مجاز به انتخاب ۱۰ واحد می‌باشند.

"دروس جبرانی"

آشنایی با علوم عقلی اسلامی

دروس پیش نیاز	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: آشنایی با علوم عقلی اسلامی
	عملی				
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Introduction to Islamic intellectual sciences
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

هدف:

- از آنجا که دانش اجتماعی در تعامل با دیگر حوزه‌های معرفتی شکل می‌گیرد، این درس دانشجویان را به صورت تطبیقی با دوره‌ها و جریان‌های فکری و عقلی جهان اسلام و بسترهای معرفتی اندیشه‌های اجتماعی در مقاطع مختلف آشنا می‌گرداند.

سرفصل‌ها:

- آشنایی با فلسفه اسلامی و تحولات آن (بررسی آراء و اندیشه‌های فارابی، ابن سینا، سهروردی و ملاصدرا)
- آشنایی با اصطلاحات فلسفه اسلامی
- منطق
- آشنایی با تحولات کلام (معتزله، اشاعره، طحاویه، ماتریدیه، مرجئه...)
- آشنایی با عرفان اسلامی و تحولات آن

منابع:

- میرمحمد شریف (۱۳۶۲)، *تاریخ فلسفه در اسلام*، ترجمه مترجمان زیر نظر نصرالله پورجوادی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- ماجد فخری (۱۳۸۲)، *سیر فلسفه در جهان اسلام*، ترجمه گروه مترجمان، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- حنا فاخوری و خلیل جو (۱۳۸۶)، *تاریخ فلسفه در جهان اسلامی*، ترجمه عبدالحمید آینی، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- سید حسین نصر و الیور لیمن (۱۳۸۳)، *تاریخ فلسفه اسلامی*، ج ۳، تهران، حکمت.
- غلامحسین ابراهیمی دینانی (۱۳۷۶)، *ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام*، ج ۳، تهران، طرح نو.
- علی اکبر علیخانی (ویراستار) (۱۳۸۶)، *روش‌شناسی در مطالعات سیاسی اسلام*، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق (ع).
- علی اکبر علیخانی (ویراستار) (۱۳۸۶)، *اندیشه سیاسی در جهان اسلام از فروپاشی خلافت عثمانی، آج، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی فرهنگ و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی.*
- موسی نجفی (ویراستار) (۱۳۷۴)، *تأملات سیاسی در تاریخ تفکر اسلامی*، ج ۵، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ابراهیمی دینانی، دفتر عقل و آیت عشق ج ۳
-

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

آشنایی با علوم نقلی اسلامی

دروس پیش‌نیاز	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: آشنایی با علوم نقلی اسلامی
	عملی				
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Introduction to Islamic traditional sciences
	عملی				
	نظری				
	عملی	اختیاری		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Introduction to Islamic traditional sciences
	نظری				
	عملی				
	آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد ☐ سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار				

هدف:

- از آنجا که دانش اجتماعی در تعامل با دیگر حوزه‌های معرفتی شکل می‌گیرد، این درس دانشجویان را به صورت تطبیقی با دوره‌ها و جریان‌های نقلی جهان اسلام و بسترهای معرفتی اندیشه‌های اجتماعی در مقاطع مختلف آشنا می‌گرداند.

سرفصل‌ها:

- آشنایی با علوم قرآنی
- آشنایی با علم درایه
- آشنایی با علم رجال
- آشنایی با علم تفسیر و مکاتب مختلف تفسیری
- آشنایی با فقه
- آشنایی با اصول فقه
- آشنایی با نحو و تحولات آن

منابع:

- علم الحديث و درايه الحديث ، كاظم شانه چي
- تاريخ فقه و فقها ، دكتور حبيب الله عظيمي
- تاريخ فقه و فقها ، دكتور گرجي
- آشنائي با علوم اسلامي ، شهيد مطهري

ارزشيابي پايان ترم: آزمون كتبي و تحقيق

آشنایی با متون اسلامی

دروس پیش نیاز	عملی	پایه	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: آشنایی با متون اسلامی	
	نظری					
	عملی					
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت		عنوان درس به انگلیسی: Introduction to Islamic sources
	عملی					
	نظری					
عملی	اختیاری					
عملی						
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار						

هدف:

- از آنجا که دانش اجتماعی در تعامل با دیگر حوزه‌های معرفتی شکل می‌گیرد، و این مهم مستلزم آشنایی دانشجویان با متون فکری متفکران اسلامی در مورد مسائل اجتماعی است. بنابراین دانشجویان می‌بایست با متون درجه اول متفکران اسلامی که غالباً به زبان عربی است آشنا و تسلط داشته باشند.

سرفصل‌ها:

- متون اجتماعی فارابی
- متون اجتماعی ابن سینا
- متون اجتماعی غزالی
- متون اجتماعی خواجه نصیر طوسی
- متون اجتماعی سهروردی
- متون اجتماعی ملاصدرا
- متون اجتماعی اخوان الصفا
- ...

منابع:

- ابن سینا ، اشارات و تنبیهات
- غزالی ، احیاء العلوم الدین
- خواجه نصیر طوسی ، اخلاق ناصری
- سهروردی ، حکمه الاشراق
- ملاصدرا ، کسرالاصنام الجاهلیه
- ملاصدرا ، شواهد الربوبیه
- فارابی ، السیاسه المدنیه
-

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

"دروس الزامی-تخصصی"

بررسی و نقد مکاتب و نظریه‌های جامعه‌شناسی (۱)

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: بررسی و نقد مکاتب و نظریه‌های جامعه‌شناسی (۱)
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Critical review of sociological schools and theories(1)
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
	عملی				
نظری	اختیاری	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐			
عملی					

هدف:

- درس مکاتب و نظریه‌های جامعه‌شناسی (۱) در دانشگاه تهران، بر مبنای نداشتن مهارت‌های ضروری برای «مطالعه و مقایسه انتقادی» نظریه‌های کلاسیک جامعه‌شناسی، به اکتفا «منابع رقیب» طراحی گردیده است. دانشجو باید مهارت مقایسه و داوری میان منابع و نظریات را به دست آورد.
- هدف از مطالعه نظریات جامعه‌شناسی کلاسیک، به دست آوردن سوبه‌های اصولی و تعیین‌کننده تفکر اجتماعی است. مسیرهایی که حرکت‌های امروز در نظریه جامعه‌شناختی در راستا و چهارچوب آنها صورت می‌گیرد.
- در مورد جایگاه هربرت اسپنسر از بریتانیا، اگوست کنت و امیل دورکیم از فرانسه، کارل مارکس و ماکس وبر از آلمان اتفاق نظر وجود دارد.
- قبلاً گئورگ زیمل آلمانی، در پایه کلاسیک‌های مذکور تلقی نمی‌شد، اما پس از بازشناسی جریان‌های فکری فرجام قرن بیستم، اهمیت او محرز گردید.
- بی‌گمان، جرج کسپر هومنز، جرج هربرت مید، و تالکوت پارسنز امریکایی هم پایه‌شش متفکر مذکور نیستند، ولی مقام شامخ و تعیین‌کننده این سه، در نظریه جامعه‌شناختی تردیدناپذیر است.
- تفهیم مطالب به دانشجویان، به شیوه‌های مطالعات دانشجو بر روی منابع رقیب/ارائه مطالب و زمینه‌های اصلی/بحث کلاسی/ارزیابی مطالعات دانشجویان/ و مشورت با استاد صورت می‌گیرد.

سرفصل‌ها:

- کلیات / طرح مبحث / چشم‌انداز کلی به دوره/اعلام برنامه دوره/معرفی منابع
- سیر تاریخی اندیشه تا جامعه‌شناسی مدرن
- شکل‌گیری تفکر اجتماعی مدرن؛ ایده جامعه‌شناسی علمی
- تجربه‌گرایی انگلیسی هربرت اسپنسر
- رفتارگرایی/مکتب مبادله/ نظریه عمومی بازی‌ها جرج کسپر هومز
- پراگماتیسم/مکتب شیکاگو جرج هربرت مید
- تکامل‌گرایی هربرت اسپنسر
- کارکردگرایی، نظریه عمومی سیستم‌ها و نوکارکردگرایی اگوست کنت/ امیل دورکیم
- شکل‌گیری تفکر اجتماعی منتقد مدرنیت؛ ایده جامعه‌شناسی انتقادی
- زمینه‌های فلسفی قبل از قرن بیستم
- اصول سنت انتقادی چپگرا کارل مارکس
- اصول سنت انتقادی راستگرا ماکس وبر

منابع:

برداشت اصولی و مقدماتی از نظریه اجتماعی

- فریدریش یوناس (۱۳۸۷)، تاریخ جامعه‌شناسی؛ ج. ۱: پیدایش و شکل‌گیری نظریه‌های نوین، ترجمه عبدالرضا نواح، اهواز: رسش.
- الکس کالینیکوس (۱۳۸۳)، درآمدی تاریخی به نظریه اجتماعی، ترجمه اکبر معصومی‌بیگی، تهران: آگه.
- جیکوب برونوفسکی و بروس مازلیش (۱۳۷۹)، سنت روشنفکری در غرب: از لئوناردو تا هگل، ترجمه لی‌لا سازگار، تهران: آگه.
- کمال پولادی (۱۳۸۲)، تاریخ اندیشه سیاسی در غرب: از سقراط تا ماکیاوولی، تهران: مرکز.
- کمال پولادی (۱۳۸۵)، تاریخ اندیشه سیاسی در غرب: در ایران و اسلام، تهران: مرکز.
- کمال پولادی (۱۳۸۲)، تاریخ اندیشه سیاسی در غرب: از ماکیاوولی تا مارکس، تهران: مرکز.
- کمال پولادی (۱۳۸۳)، تاریخ اندیشه سیاسی در غرب: قرن بیستم، تهران: مرکز.
- اج. ای. بارنز و اج. بکر (۱۳۵۴)، تاریخ اندیشه اجتماعی، ج. ۱، ترجمه جواد یوسفیان، علی اصغر مجیدی، تهران: کتاب‌های سیم‌رخ.
- اج. ای. بارنز و اج. بکر (۱۳۵۸)، تاریخ اندیشه اجتماعی، ج. ۲، ترجمه جواد یوسفیان، تهران: نشر همراه.

مرور نظریه‌های کلاسیک جامعه‌شناسی

- تیم دلینی (۱۳۸۷)، نظریه‌های کلاسیک جامعه‌شناسی، ترجمه بهرننگ صدیقی و وحید طلوعی، تهران: نشر نی.
- لیونیس کوزر (۱۳۷۶)، زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر علمی.
- جرج ریتزر (۱۳۷۴)، نظریه‌های جامعه‌شناسی، ترجمه احمدرضا غروبزاد، تهران: ماجد، صص. ۱۶۹-۱.
- جرج ریتزر (۱۳۷۴)، نظریه جامعه‌شناسی در دوران معاصر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر علمی.
- یان کرایب (۱۳۸۴)، نظریه اجتماعی کلاسیک: مقدمه‌ای بر اندیشه مارکس، وبر، دورکیم، زیمل، ترجمه شهناز مسمی پرست، تهران: آگه.
- غلامعباس توسلی (۱۳۷۴)، نظریه‌های جامعه‌شناسی ۱، تهران: دانشگاه پیام نور.
- حسین ابوالحسن تنهایی (۱۳۷۵)، نظریه‌های جامعه‌شناسی ۲، تهران: دانشگاه پیام نور.
- راب استونز (۱۳۷۹)، متفکران بزرگ جامعه‌شناسی، ترجمه مهرداد میردامادی، تهران: نشر مرکز.

تأمل عمیق و کسب مهارت در تحلیل نظری

- ریمون آرون (۱۳۷۲)، مراحل اساسی اندیشه در جامعه‌شناسی، ترجمه باقر پرهام، تهران: انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- ریمون بودون (۱۳۸۴)، مطالعاتی در آثار جامعه‌شناسان کلاسیک، ۲ جج، ترجمه باقر پرهام، تهران: نشر مرکز.

دسترس‌ی به برگزیده متون اصلی

- لیونیس کوزر و برنارد روزنبرگ (۱۳۷۸)، نظریه‌های بنیادی جامعه‌شناسی، ترجمه فرهنگ ارشاد، تهران: نشر نی.
- فرانکلین لوفان بومر (۱۳۸۵)، جریان‌های بزرگ در تاریخ اندیشه غربی، ترجمه حسین بشیریه، تهران: باز.
- لارنس کهن (۱۳۸۱)، از مدرنیسم تا پست‌مدرنیسم، ویراستار ترجمه عبدالکریم رشیدیان، تهران: نی.
- سایمون دیورینگ (۱۳۸۲)، مطالعات فرهنگی، ترجمه نیما ملک‌محمدی و شهریار وقفی‌پور، تهران: تلخون.
- پیتر ورسلی (۱۳۷۳)، جامعه‌شناسی مدرن، ۲ جج، ترجمه حسن پویان، تهران: چاپخش.
- جی. اچ. آبراهامز (۱۳۶۹)، مبانی و رشد جامعه‌شناسی، ۲ جج، ترجمه حسن پویان، تهران: چاپخش.

- Readings in Social Theory. James Farganis. McGraw-Hill. 2010
- Sociological Theory. George Ritzer & Douglas J. Goodman. McGraw-Hill. 6 edition (July 31, 2003)
- Readings in Social Theory: The Classic Tradition to Post-Modernism. James Farganis. McGraw-Hill. (march 5, 2005)
- Social theory: Roots and branches. Peter Kivisto. Oxford university press. 2010.
- The social lens. Kenneth D. Alen. pine forge press. 2010
- Illuminating social life. Peter J. Kivisto. pine forge press. 2007

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحفیف

بررسی و نقد مکاتب و نظریه‌های جامعه‌شناسی (۲)

دروس پیش‌نیاز: بررسی و نقد مکاتب و نظریه‌های جامعه‌شناسی (۱)	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: بررسی و نقد مکاتب و نظریه‌های جامعه‌شناسی (۲)
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Critical review of sociological schools and theories(2)
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	
	عملی				
نظری	اختیاری	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐			
عملی					

هدف:

- شناخت مکاتب و نظام‌های اجتماعی به صورت مقایسه‌ای است.

سرفصل‌ها:

- درس نظریه‌های جامعه‌شناسی (۲) در دانشگاه تهران، بر مبنای تدارک مهارت‌های ضروری برای «مقایسه انتقادی» نظریه‌های جامعه‌شناسی پس از جنبش‌های ۱۹۶۸، به اتکاء «منابع رقیب» طراحی گردیده است. دانشجو باید مهارت مقایسه و داوری میان منابع و نظریات را به دست آورد.
- هدف از مطالعه نظریات جامعه‌شناسی متاخر، به دست آوردن سویه‌های اصولی و تعیین‌کننده تفکر اجتماعی است. ریل‌هایی که حرکت‌های امروز در نظریه جامعه‌شناختی در راستا و چهارچوب آنها صورت می‌گیرد.
- تفهیم مطالب به دانشجویان، به شیوه‌های مطالعات دانشجو بر روی منابع رقیب/ ارائه مطالب و زمینه‌های اصلی/ بحث کلاسی/ ارزیابی مطالعات دانشجویان/ و مشورت با استاد صورت می‌گیرد.
- طرح مبحث/ اعلام برنامه ترم/ معرفی منابع
- تجدیدنظر در الگوی نظریه‌پردازی چپ‌گرا
- مارکسیسم ارتدکس و نظریه اقتصاد سیاسی
- مارکسیسم ساختارگرا
- نظریه امپریالیسم فرهنگی
- فرهنگ توده‌ای و امریکایی
- مکتب انتقادی فرانکفورت

- مارکسیسم نوگرامشی ای
- تجدیدنظر در الگوی نظریه پردازی راست گرا
- رویکردهای فمینیستی
- رویکردهای پسا مدرنیستی و پسا ساختارگرا
- رویکردهای روانکاوانه

منابع:

- دومینیک استریناتی (۱۳۸۰)، *مقدمه‌ای بر نظریه‌های فرهنگ عامیانه*، ترجمه ثریا پاک‌نیت، تهران، گام نو.
- فیلیپ دانیلا سمیت (۱۳۸۴)، *درآمدی بر نظریه فرهنگی*، ترجمه حسن پویان، تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- اندرو میلر و جف براویت (۱۳۸۵)، *درآمدی بر نظریه فرهنگی معاصر*، ترجمه جمال محمدی، تهران: ققنوس.
- استیونسیدمن (۱۳۸۶)، *کشاکش آرا در جامعه‌شناسی*، ترجمه هادی جلیلی، تهران: نشر نی.
- کرایچ کالهن و دیگران (۱۳۸۷)، *نظریه جامعه‌شناختی معاصر*، ترجمه جمال محمدی در حمیدرضا جلالی پور، جمال محمدی، و محمدرضا جلالی پور، *نظریه‌های متأخر جامعه‌شناسی*، تهران: نشر نی، صص. ۴۵۶-۱۲۵.
- رزمیری تانگ (۱۳۸۷)، *درآمدی جامع بر نظریه‌های فمینیستی*، ترجمه منیژه نجم عراقی، تهران: نشر نی.
- استیون سیدمن (۱۳۸۶)، *کشاکش آراء در جامعه‌شناسی*، ترجمه هادی جلیلی، تهران: نشر نی.
- یان کرایب (۱۳۷۸)، *نظریه اجتماعی مدرن: از پارسنز تا هابرماس*، ترجمه عباس مخیر، تهران: نشر آگه.
- **Readings in Social Theory. James Farganis. McGraw-Hill. 2010**
- **Sociological Theory. George Ritzer & Douglas J. Goodman . McGraw-Hill .6 edition (July 31, 2003)**
- **Readings in Social Theory: The Classic Tradition to Post-Modernism . James Farganis. McGraw-Hill. (march 5, 2005)**
- **Social theory:Roots and branches. Peter kivisto. Oxford univercity press. 2010.**
- **The social lens. Kennet. D. Alen . pine forge press. 2010**
- **illuminating social life. Peter . j. Kivisto. pine forge press. 2007**

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

روشهای تحقیق در علوم اجتماعی

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: روشهای تحقیق در علوم اجتماعی	
	عملی					
	نظری	پایه				
	عملی					
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۵۱ ساعت		عنوان درس به انگلیسی: Research methods in social sciences
	عملی					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد						
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						

هدف:

- از آنجا که کاربردی کردن دانش اجتماعی مسلمین یکی از اهداف رشته تفکر اجتماعی مسلمین است، دانشجویان در این درس می‌توانند با روش‌های کاربردی پیشرفته و مدرن کمی و کیفی آشنا شده و با الهام از آن توانمندی لازم را جهت رسیدن به هدف فوق به دست آورند و مسائل و تجربه‌های اعمال روشهای مورد بررسی را در جامعه ایران و فرهنگ اسلامی کنکاش نمایند.

سرفصل‌ها:

- استراتژی‌های تحقیق
- تعامل نظریه و تحقیق
- سنجش و اندازه‌گیری
- روش کمی
- آزمایش (experiment)
- پیمایش (survey)
- تحلیل محتوا (content analysis)
- روش کیفی
- مطالعات مشاهده‌ای (observation)
- روش‌های مشارکتی (participatory methods)
- موردپژوهی (case study)
- زندگی پژوهی

- مصاحبه‌های عمقی
- فوکوس گروپ (focus group)
- اقدام پژوهی
- تحلیل گفتمان (discourse analysis)
- روش‌های تحلیل داده‌های موجود
- منابع اطلاعات عمومی در ایران و کشورهای منطقه
- مطالعات تاریخی (historical study)
- تحقیقات ارزیابی (evaluation study)
- تلاش برای طراحی تکنیک‌های خاص تحقیق برای اعمال در جامعه ایران و فرهنگ اسلامی
- کار عملی: نقد سه تحقیق انجام شده در سطح ملی و منطقه‌ای توسط هر یک از دانشجویان

منابع:

فلسفه روش و تعیین استراتژی اصولی تحقیق

- سید محمد حسین طباطبایی (۱۳۵۸)، اصول فلسفه و روش رئالیسم (ج ۱ و ۲)، تهران: صدرا.
- علی اکبر علیخانی و همکاران (۱۳۸۶)، روش‌شناسی در مطالعات سیاسی اسلام، تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
- ند بتون و یان کرایب (۱۳۸۴)، فلسفه علوم اجتماعی: بنیادهای فلسفی تفکر اجتماعی، ترجمه شهناز مسمی‌پرست و محمود متحد، تهران: آگه.
- ایوون شرت (۱۳۸۷)، فلسفه علوم اجتماعی قاره‌ای: هرمنوتیک، تبارشناسی و نظریه انتقادی، ترجمه هادی جلیلی، تهران: نی.
- آلن رابین (۱۳۶۷)، فلسفه علوم اجتماعی، ترجمه عبدالکریم سروش، تهران: انتشارات علمی فرهنگی.
- دانیل لیتل (۱۳۷۳)، تبیین در علوم اجتماعی، ترجمه عبدالکریم سروش، تهران: صراط.
- نورمن بلیکی (۱۳۸۴)، طراحی پژوهش‌های اجتماعی، ترجمه حسن چاوشیان، تهران: نشر نی.
- راجر تریگ (۱۳۸۴)، فهم علم اجتماعی، ترجمه شهناز مسمی‌پرست، تهران: نشر نی.

منابع عمومی روش

- محمدرضا حافظ‌نیا (۱۳۸۶)، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، تهران: سمت.
- تریز ال. بیکر (۱۳۸۶)، نحوه انجام تحقیقات اجتماعی، ترجمه هوشنگ نایی، تهران: نشر نی.
- ارل بیسی (۱۳۸۱)، روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، ۲ ج، ترجمه دکتر رضا فاضل، تهران: سمت.
- ریمون کیوی و لوکوان کامپنهود (۱۳۸۶)، روش تحقیق در علوم اجتماعی، ترجمه عبدالحسین نیک‌گهر، تهران: نوتیا.
- فرد کرلینگر (۱۳۷۷)، مبانی پژوهش در علوم رفتاری، ۲ ج، ترجمه حسن پاشاشریفی و جعفر نجفی زند، تهران: آوای نور.

- فرامرز رفیع پور (۱۳۸۴)، *کندوکاوها و پداشته‌ها؛ مقدمه‌ای بر روش‌های شناخت جامعه و تحقیقات اجتماعی*، تهران: شرکت سهامی انتشار.
- چاوا فرانکفورد و دیوید نجمیاس (۱۳۸۱)، *روش‌های پژوهش در علوم اجتماعی*، ترجمه فاضل لاریجانی و رضا فاضلی، تهران: سروش.
- دلبرت میلر (۱۳۸۰)، *راهنمای سنجش و تحقیقات اجتماعی*، ترجمه هوشنگ ناییب، تهران: نشر نی.
- حجت اله فراهانی و حمیدرضا عریضی (۱۳۸۴)، *روش‌های پیشرفته پژوهش در علوم انسانی*، اصفهان: جهاد دانشگاهی دانشگاه اصفهان.

پرداخت ویژه: منطقی

- علی اصغر خندان (۱۳۷۹)، *منطق کاربردی*، قم: سمت.
- علی شیروانی (۱۳۸۲)، *درآمدی بر آموزش منطق: روش نقد اندیشه*، قم: مرکز نشر هاجر.

پرداخت ویژه: روش‌های تحقیق کیفی

- نامس لیندلف و برایان تیلور (۱۳۸۸)، *روش‌های تحقیق کیفی در علوم ارتباطات*، ترجمه عبدالله گیویان، تهران: همشهری.
- اووه فلیک (۱۳۸۷)، *درآمدی بر تحقیق کیفی*، ترجمه هادی جلیلی، تهران: نشر نی.
- آنسلم استراس و جولیت کوربین (۱۳۸۵)، *اصول روش تحقیق کیفی: نظریه میثایی*، ترجمه بیوک محمدی، تهران: انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- کانرین مارشال و گرچن راسمن (۱۳۷۷)، *روش‌های تحقیق کیفی*، ترجمه علی پارسائیان و سید محمد اعرابی، تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.

پرداخت ویژه: تحلیل گفتمان

- نورمن فرکلانف (۱۳۷۹)، *تحلیل انتقادی گفتمان*، ترجمه مجموعه مترجمان، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها.
- فرزانه سجودی (۱۳۸۷)، *نشانه‌شناسی کاربردی*، تهران: نشر علم.
- فردوس آفاگل‌زاده (۱۳۸۵)، *تحلیل گفتمان انتقادی*، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.

پرداخت ویژه: آزمایش

- فرد کرلینگر (۱۳۷۷)، *مبانی پژوهش در علوم رفتاری*، ترجمه حسن پاشاشریفی و جعفر نجفی زند، تهران: آوای نور، ج. ۲، صص. ۶۴-۴۱.
- حجت‌اله فراهانی و حمیدرضا عریضی (۱۳۸۴)، *روش‌های پیشرفته پژوهش در علوم انسانی*، اصفهان: جهاد دانشگاهی دانشگاه اصفهان، صص. ۶۶-۴۶.

پرداخت ویژه: پیمایش

- هنری جان مولر، کارل شوسلر، و هربرت کوستر (۱۳۷۸)، *استدلال آماری در جامعه‌شناسی*، ترجمه هوشنگ نایی، تهران: نشر نی.
- دیوید دِ واس (۱۳۷۶)، *پیمایش در تحقیقات اجتماعی*، ترجمه هوشنگ نایی، تهران: نشر نی.

پرداخت ویژه: تحلیل محتوا

- لورنس باردن (۱۳۷۵)، *تحلیل محتوا*، ترجمه ملیحه آشنیانی و محمد یمنی دوزی سرخابی، تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

روشهای تحقیق علوم اجتماعی اسلامی

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: روشهای تحقیق علوم اجتماعی اسلامی	
	عملی			۲ واحد		
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Research Methods of Islamic social sciences	
	عملی					
	نظری	الزامی			آموزش تکمیلی عملی : دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی					
نظری	اختیاری					
عملی						

هدف:

- آشنایی با روش های مطالعات اجتماعی و روش دانش اجتماعی مسلمین
- شناخت مبانی نظری و بنیان های فرهنگی مطالعات و علوم اجتماعی مسلمین
- آگاهی نسبت به سهم متون و نصوص اسلامی در تکوین اندیشه های اجتماعی مسلمین

سرفصل ها:

منابع سرفصل دروس

- گونه شناسی مطالعات و اندیشه اجتماعی مسلمین
- وحی و تعاملات فرهنگی و اجتماعی آن
- روش های نقلی، تفسیری و روایی
- روش قیاسی - برهانی و تأثیرات فلسفه اسلامی بر اندیشه و علم اجتماعی
- روش فقهی و فقه اجتماعی
- روش خطابی و شعری
- گزارشگری و تاریخ نگاری اسلامی
- روش تک نگاری و سفره نامه نویسی
- روش های کلاسیک
- روش های تلفیقی مدرن و سستی
- روش شناسی علم اجتماعی اسلامی
- جایگاه عقل (تجربیدی و تجربی) و نقل در علم اسلامی

منابع:

- دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، میانی جامعه‌شناسی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- حسین بستان (نجفی)، گامی به سوی علم دینی (۲)، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- احد فرامرز قراملکی، روش‌شناسی مطالعات دینی، مشهد: دانشگاه علوم اسلامی رضوی.
- علی اکبر علیخانی و همکاران، روش‌شناسی مطالعات سیاسی در اسلام، تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
- جوادی آملی، منزلت عقل در هندسه معرفت دینی، قم، اسراء، ۱۳۸۶.
- پارسانیا، حمید، روش‌شناسی انتقادی حکمت صدرایی، قم، انتشارات فردا، ۱۳۹۰.

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

فلسفه علوم اجتماعی تطبیقی

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: فلسفه علوم اجتماعی تطبیقی	
	عملی					
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت		عنوان درس به انگلیسی: Philosophy of comparative social sciences
	عملی					
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی : دارد ☐ ندارد ☒		
	عملی					
نظری	اختیاری	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐				
عملی						

هدف:

- فلسفه علوم اجتماعی، به کاوش در پیش‌فرض‌های بنیادین علوم اجتماعی اشتغال دارد. این پیش‌فرض‌ها را می‌توان به سه دسته تقسیم نمود؛ پیش‌فرض‌های هستی‌شناختی، پیش‌فرض‌های معرفت‌شناختی و منطقی، و پیش‌فرض‌های ارزشی و اخلاقی. این درس در پی این هدف است که با آشناسازی دانشجویان با این پیش‌فرض‌ها عمیق‌ترین درک را برای فهم علوم اجتماعی تدارک ببیند و از منظر معرفت‌شناسی اسلامی به نقد و بررسی این آراء و اقوال بنشیند.
- تفهیم مطالب به دانشجویان، به شیوه‌های مطالعات دانشجویان/ و مشورت با استاد صورت می‌گیرد. کلاسی/ ارزیابی مطالعات دانشجویان/ و مشورت با استاد صورت می‌گیرد.

سرفصل‌ها:

- کلیات، طرح مبحث، چشم‌انداز کلی
- جریان‌های اصلی
- تجربه گرایی و عینیت گرایی
- پوزیتیویسم منطقی
- رویکرد تفسیری
- رویکرد انتقادی به جریان اصلی
- چرخش زبان‌شناختی
- فلسفه تحلیلی

- ابطال‌گرایی و نوپوزیتیویسم
- پسامدرنیسم و پساساختارگرایی
- پراگماتیسم
- چشم‌انداز فرویدیستی و نوفرویدی
- نهایت‌های رویکرد انتقادی به جریان اصلی
- چشم‌انداز آینده؛ رئالیسم
- علم در فرهنگ و تمدن اسلامی

منابع:

- سید محمد حسین طباطبایی (۱۳۵۸)، *اصول فلسفه و روش رئالیسم* (ج ۱ و ۲)، تهران: صدرا.
- علی اکبر علیخانی و همکاران (۱۳۸۶)، *روش‌شناسی در مطالعات سیاسی اسلام*، تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
- تد بتون و یان کرایب (۱۳۸۴)، *فلسفه علوم اجتماعی: بنیادهای فلسفی تفکر اجتماعی*، ترجمه شهناز مسمی‌پرست و محمود متحد، تهران: آگه.
- دانیل لیتل (۱۳۷۳)، *تیین در علوم اجتماعی*، ترجمه عبدالکریم سروش، تهران: صراط.
- ایوون شرت (۱۳۸۷)، *فلسفه علوم اجتماعی قاره‌ای: هرمنوتیک، تبارشناسی و نظریه انتقادی*، ترجمه هادی جلیلی، تهران: نی.
- آلن رابین (۱۳۶۷)، *فلسفه علوم اجتماعی*، ترجمه عبدالکریم سروش، تهران: انتشارات علمی طرهنگی.
- نورمن بلیکی (۱۳۸۴)، *طراحی پژوهش‌های اجتماعی*، تهران: ترجمه حسن چاوشیان.
- زولین فروند (۱۳۷۲)، *نظریه‌های مربوط به علوم انسانی*، ترجمه علی محمد کاردان، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- آلن اف. جالمرز (۱۳۷۸)، *چیستی علم (درآمدی بر مکاتب علم‌شناسی فلسفی)*، ترجمه سعید زیبا کلام، تهران: سمت.
- مدخل‌های زیر از *دائرةالمعارف فلسفه* Routledge, 1998:
"Philosophy of Social Sciences", "History of Philosophy of Social Science", "Contemporary Philosophy of Social Science", "Explanation in History and Social Science", "Experiments in Social Science", "Concept of Society", "Action", "Holism and Individualism in History and Social Science", "Methodology of Social Science", "Theory and Observation in Social Sciences", "Scientific Realism and Social Science", "Social Laws", "Prediction in Social Science", "Statistics and Social Science", "Critical Realism".

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

اندیشه اجتماعی در منابع اسلامی (قرآن، نهج البلاغه، ادعیه و ...)

دروس پیش‌تبار	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: اندیشه اجتماعی در منابع اسلامی (قرآن، نهج- البلاغه، ادعیه و ...)
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Social thought in Islamic resources quran, NahJulbalagha, etc.
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				

هدف:

- از آنجا که دانش اجتماعی مسلمین به شدت بر منابع اصلی اسلامی (قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، روایات، ادعیه و ...) اتکا دارد، در این درس دانشجویان با مباحث و موضوعات اجتماعی موجود در این منابع آشنا می‌شوند.

سرفصل‌ها:

- نظام قشر بندی در منابع اسلامی (قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، روایات، ادعیه و ...)
- مشارکت اجتماعی در منابع اسلامی (قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، روایات، ادعیه و ...)
- حقوق ملت در منابع اسلامی (قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، روایات، ادعیه و ...)
- ویژگیهای نظام سیاسی در منابع اسلامی (قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، روایات، ادعیه و ...)
- روابط همسایگی در منابع اسلامی (قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، روایات، ادعیه و ...)
- حقوق زنان در منابع اسلامی (قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، روایات، ادعیه و ...)
- حقوق اقلیتها در منابع اسلامی (قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، روایات، ادعیه و ...)

منابع:

- قرآن
 - تفسیر نمونه
 - تفسیر المیزان
 - تفسیر آیت الله جوادی املی
 - تفسیر کشاف و سایر تفاسیر
 - نهج البلاغه و تفاسیر مختلف آن
 - صحیفه سجاده و شرح و تفاسیر مختلف آن
 - بحار الانوار و سایر کتب روایی
 - حجة الاسلام محمد صدقی . نقش مردم در حکومت از دید نهج البلاغه
 - مرتضی مطهری . نظام حقوق زن در اسلام
 - آیت الله ناصر مکارم شیرازی . حقوق متقابل امام و مردم در نهج البلاغه.
 - عبدالله جوادی املی . زن در آئینه جمال و جلال
 - شهید مطهری . سیری در نهج البلاغه
 - زن در قرآن . هادی دوست محمدی
 - حجة الاسلام و المسلمین دکتر سید محمد ثقفی . تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام
 - درآمدی بر نظام شخصیت زن در اسلام / محمدرضا زیبایی نژاد، محمد تقی سبحانی / دفتر مطالعات و تحقیقات زنان (دارالتقلین)
 - شهید مطهری . جامعه و تاریخ
 - آیت الله جوادی املی (۱۳۸۷) . جامعه در قرآن (تفسیر موضوعی قرآن کریم) . قم: اسرا
- ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

نظریه های اجتماعی مسلمین (۱) (تا سید جمال)

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: نظریه های اجتماعی مسلمین (۱) (تا سید جمال)
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Muslim' social theories1 (To seyeyed Jamal)
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی : دارد ☐ ندارد ☒	
	عملی				
نظری	اختیاری	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐			
عملی					

هدف:

- اسلام، در فرجام طریق ادیان ابراهیمی، منادی کمال و انعام درکی از جهان است که اقلأ از ابراهیم خلیل (حدود ۲۰۰۰ ق.م.) تا کنون، همچنان پابرجای و مقتدر باقی مانده است. این جهان بینی ۴۰ قرن است که نزد شمار بسیاری از مردم جهان پابرجای و تردیدناپذیر باقی مانده است و توان سازماندهی درک منسجمی از دنیا را نزد جمعیت انبوهی از مردم در خود محفوظ داشته است. تا کنون میلیاردها انسان بر اساس این درک، زندگی شخصی و فرهنگ خود را سامان داده اند و تاریخ تمدن ادیان ابراهیمی نشان داده است که پایبندان به این سنت دینی ابراهیمی نیرومندترین پایه های تمدن را بنیاد کرده اند.
- اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان، سنت های فکری را شامل می شود که بر پایه این جهان نگری ارزشمند، البته با افت و خیزهای اندیشه بشری، بنیاد شده است. برخورد تمدن اسلامی و تمدن غربی در قرن یازدهم میلادی (با آغاز نبردهای صلیبی)، تأثیر متقابلی بر هر دو تمدن داشته و آنچه امروز به عنوان تمدن جهانی شناخته می شود، حاصل تعامل نامتوازن این دو تمدن بوده است.
- اکنون در پایان قرن بیستم و آغاز هزاره جدید، صورتبندی تازه ای در تعامل میان غرب و تمدن اسلامی مورد انتظار است که در درجه نخست از دانشجویان ایرانی توقع پیشبرد آن می رود. درس متفکران اجتماعی مسلمان (۱)، در دوره کارشناسی ارشد، اگر به نحو بایسته ای و به صورت مقایسه ای ارائه شود، مقدمات این کار را فراهم خواهد آورد.

سرفصل‌ها:

- یعقوبی
- طبری
- مسعودی
- کندی
- فارابی
- ابن سینا
- ابن خلدون
- ابوریحان بیرونی
- امام محمد غزالی
- ابن رشد
- عبدالرحمن ابن خلدون
- خواجه نظام‌الملک
- اخوان الصفا
- خواجه نصیر الدین طوسی
- ابن تیمیه

منابع:

- برنارد لوئیس (۱۳۸۴)، *مشکل از کجا آغاز شد؟ تأثیر غرب و واکنش خاورمیانه*، ترجمه شهریار خواجهیان، تهران، اختران.
- برنارد لوئیس (۱۳۸۶)، *خاورمیانه: دوهزار سال تاریخ از ظهور مسیحیت تا امروز*، ترجمه حسن کامشاد، تهران، نی.
- میرمحمد شریف (۱۳۶۲)، *تاریخ فلسفه در اسلام*، ترجمه مترجمان زیر نظر نصرالله پورجوادی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- ماجد فخری (۱۳۸۲)، *سیر فلسفه در جهان اسلام*، ترجمه گروه مترجمان، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- حنا فاخوری و خلیل جر (۱۳۸۶)، *تاریخ فلسفه در جهان اسلامی*، ترجمه عبدالحمید آبتی، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- سید حسین نصر و الیور لیمن (۱۳۸۳)، *تاریخ فلسفه اسلامی*، ۳ جج، تهران، حکمت.
- غلامحسین ابراهیمی دینانی (۱۳۷۶)، *ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام*، ۳ جج، تهران، طرح نو.
- حمید عنایت (۱۳۷۲)، *اندیشه سیاسی در اسلام معاصر*، ترجمه بهاءالدین خرمشاهی، تهران، خوارزمی.
- حمید عنایت (۱۳۷۰)، *سیری در اندیشه سیاسی عرب*، تهران، امیرکبیر.
- علی اکبر علیخانی (ویراستار) (۱۳۸۶)، *روش‌شناسی در مطالعات سیاسی اسلام*، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق(ع).
- علی اکبر علیخانی (ویراستار) (۱۳۸۶)، *اندیشه سیاسی در جهان اسلام از فروپاشی خلافت عثمانی*، ۲ جج، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی فرهنگ و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی.
- موسی نجفی (ویراستار) (۱۳۷۴)، *تأملات سیاسی در تاریخ تفکر اسلامی*، ۵ جج، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- هرایر دکمچیان (۱۳۷۷)، *جنبش‌های اسلامی در جهان عرب*، تهران، انتشارات کیهان.
- مهرزاد بروجردی (۱۳۷۷)، *روش‌فکران ایرانی و غرب*، ترجمه جمشید شیرازی، تهران، فرزانه.
- تقی آزاد ارمکی (۱۳۷۴)، *اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان: از فارابی تا ابن خلدون*، تهران، سروش.
- تقی آزاد ارمکی (۱۳۷۷)، *اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان: از خواجه‌نظام‌الملک تا مرتضی مطهری*، تهران، مؤسسه نشر جهاد.
- محمود نفیسی (۱۳۶۸)، *سیری در اندیشه‌های اجتماعی مسلمین*، تهران، انتشارات امیری.
- علی میرسپاسی (۱۳۸۴)، *تأملی در مدرنیته ایرانی: بحثی درباره گفتارهای روشنفکری و سیاست‌گذاران آزادیخواهان در ایران*، ترجمه جلال توکلیان، تهران، طرح نو.
- محمد منصور هاشمی (۱۳۸۶)، *دین‌اندیشان متجدد: روشنفکری دینی از شریعتی تا ملکیان*، تهران، کویر.

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

نظریه های اجتماعی مسلمین (۲) (پس از سید جمال)

عنوان درس به فارسی: نظریه های اجتماعی مسلمین (۲) (پس از سید جمال)	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به انگلیسی: Muslim' social the ories 2 (After seyed Jamal)	نوع واحد	جبرانی	نظری	دروس پیش نیاز تاریخ اندیشه اجتماعی (۱)
				پایه	عملی	
				الزامی	نظری	
				اختیاری	عملی	
				اختیاری	نظری	
				اختیاری	عملی	

آموزش تکمیلی عملی : دارد ندارد

سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار

هدف:

- اسلام، در فرجام طریق ادیان ابراهیمی، منادی کمال و اتمام درکی از جهان است که اقلأً از ابراهیم خلیل (حدود ۲۰۰۰ ق.م.) تا کنون، همچنان پابرجای و مقتدر باقی مانده است. این جهان بینی ۴۰ قرن است که پابرجای و تردیدناپذیر باقی مانده است. و توان سازمان دهی درک متسجمی از دنیا را نزد جمعیت انبوهی از مردم در خود محفوظ داشته است. تا کنون میلیاردها انسان بر اساس این درک، زندگی شخصی و فرهنگ خود را سامان داده اند و تاریخ تمدن ادیان ابراهیمی نشان داده است که پایبندان به این سنت دینی ابراهیمی نیرومندترین پایه های تمدن را بنیاد کرده اند.
- اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان، سنت های فکری را شامل می شود که بر پایه این جهان نگری ارزشمند، البته بافت و خیزهای اندیشه بشری، بنیاد کرده شده است. برخوردار تمدن اسلامی و تمدن غربی در قرن یازدهم میلادی (با آغاز نبردهای صلیبی)، تأثیر متقابلی بر هر دو تمدن داشته است و آنچه امروز به عنوان تمدن جهانی شناخته می شود، حاصل تعامل نامتوازن این دو تمدن بوده است.
- اکنون در پایان قرن بیستم و آغاز هزاره جدید، صورت بندی تازه ای در تعامل میان غرب و تمدن اسلامی مورد انتظار است که در درجه نخست از دانشجویان ایرانی توقع پیشبرد آن می رود. درس متفکران اجتماعی مسلمان (۲)، در دوره کارشناسی ارشد، اگر به نحو بایسته ای و به صورت مقایسه ای ارائه شود، مقدمات این کار را فراهم خواهد آورد.

سرفصل‌ها:

برخی از اندیشمندان

- سید جمال الدین اسدآبادی
- رشید رضا
- محمد عبده
- اخوان المسلمین
- محمد اقبال
- آیت الله صدر
- امام خمینی (ره)
- علی شریعتی
- مرتضی مطهری
- آیت الله بهشتی
- محمد تقی مصباح یزدی
- محمدتقی جعفری
- محمدحسین طباطبایی
- علامه حسن زاده آملی
- علامه جوادی آملی
- کواکبی
- سید قطب

منابع:

- برنارد لوئیس (۱۳۸۴)، مشکل از کجا آغاز شد؟ تأثیر غرب و واکنش خاورمیانه، ترجمه شهریار خواجهیان، تهران، اختران.
- برنارد لوئیس (۱۳۸۶)، خاورمیانه؛ دوهزار سال تاریخ از ظهور مسیحیت تا امروز، ترجمه حسن کامشاد، تهران، نی.
- میرمحمد شریف (۱۳۶۲)، تاریخ فلسفه در اسلام، ترجمه مترجمان زیر نظر نصرالله پورجوادی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- ماجد فخری (۱۳۸۲)، سیر فلسفه در جهان اسلام، ترجمه گروه مترجمان، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.

- حنا فاخوری و خلیل جر (۱۳۸۶)، *تاریخ فلسفه در جهان اسلامی*، ترجمه عبدالحمید آیتی، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- سید حسین نصر و الیور لیمن (۱۳۸۳)، *تاریخ فلسفه اسلامی*، ۳ جج، تهران، حکمت.
- غلامحسین ابراهیمی دینانی (۱۳۷۶)، *ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام*، ۳ جج، تهران، طرح نو.
- حمید عنایت (۱۳۷۲)، *اندیشه سیاسی در اسلام معاصر*، ترجمه بهاء‌الدین خرمشاهی، تهران، خوارزمی.
- حمید عنایت (۱۳۷۰)، *سیری در اندیشه سیاسی عرب*، تهران، امیرکبیر.
- علی اکبر علیخانی (ویراستار) (۱۳۸۶)، *روش‌شناسی در مطالعات سیاسی اسلام*، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق(ع).
- علی اکبر علیخانی (ویراستار) (۱۳۸۶)، *اندیشه سیاسی در جهان اسلام از فروپاشی خلافت عثمانی*، ۲ جج، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی فرهنگ و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی.
- موسی نجفی (ویراستار) (۱۳۷۴)، *تأملات سیاسی در تاریخ تفکر اسلامی*، ۵ جج، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- هرایر دکمچیان (۱۳۷۷)، *جنبش‌های اسلامی در جهان عرب*، تهران، انتشارات کیهان.
- مهرداد بروجردی (۱۳۷۷)، *روشنفکران ایرانی و غرب*، ترجمه جمشید شیرازی، تهران، فرزانه.
- تقی آزاد ارمکی (۱۳۷۴)، *اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان: از فارابی تا ابن‌خلدون*، تهران، سروش.
- تقی آزاد ارمکی (۱۳۷۷)، *اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان: از خواجه‌نظام‌الملک تا مرتضی مطهری*، تهران، مؤسسه نشر جهاد.
- محمود نفیسی (۱۳۶۸)، *سیری در اندیشه‌های اجتماعی مسلمین*، تهران، انتشارات امیری.
- علی میرسپاسی (۱۳۸۴)، *تأملی در مدرنیته ایرانی؛ بحثی درباره گفت‌وگوهای روشنفکری و سیاست مدرنیزاسیون در ایران*، ترجمه جلال نوکلیان، تهران، طرح نو.
- محمد منصور هاشمی (۱۳۸۶)، *دین‌اندیشان متجدد؛ روشنفکری دینی از شریعتی تا ملکیان*، تهران، کویر.
- زن و خانواده از دیدگاه امام خمینی(ره) / سیدمحمد مکتبی و سعید هدایتی / انتشارات «دفتر عقل»
- آیت‌الله جوادی آملی (۱۳۸۷)، *جامعه در قرآن (تفسیر موضوعی قرآن کریم)*، قم: اسرا

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

" دروس اختیاری - تخصصی "

تحولات علوم و فلسفه اسلامی

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: تحولات علوم و فلسفه اسلامی	
	عملی			۲ واحد		
	نظری	پایه		تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی: Developments of Islamic sciences and Philosophy	
	عملی			۳۴ ساعت		
	نظری	الزامی		شماره		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒
	عملی					
نظری	اختیاری	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐				
عملی						

هدف:

- از آنجا که دانش اجتماعی در تعامل با دیگر حوزه‌های معرفتی شکل می‌گیرد، این درس دانشجویان را به صورت تطبیقی با دوره‌ها و جریان‌های فکری جهان اسلام و بسترهای معرفتی اندیشه‌های اجتماعی در مقاطع مختلف آشنا می‌گرداند.

سرفصل‌ها:

- تأثیرات نظام‌های فکری پیش از اسلام
- تأثیرات حکمت هندی
- تأثیرات حکمت چینی
- تأثیرات حکمت یونانی
- تأثیرات حکمت اسکندرنی و سریانی
- تأثیرات ادب و تفکر اعراب قبل از اسلام
- تعالیم بنیادی قرآن کریم / سنت / آراء صحابه
- نهضت‌های کلامی فلسفی
- خوارج
- معتزله
- اشعریه
- طحاویه
- ماتریدیه

- ظاهریه
- اخوان الصفا
- صوفیه
- سهروردی
- ابن عربی
- الکندی
- زکریای رازی
- فارابی
- ابن مسکویه
- ابن سینا
- خواجه نصیرالدین طوسی
- ابن باجه
- ابن طفیل
- امام محمد غزالی
- فخرالدین رازی
- ابن رشد
- ابن خلدون
- اندیشه سیاسی ماورزی
- نظریه سیاسی شیعه
- خواجه نظام الملک طوسی
- ابن تیمیه
- مکتب اصفهان
- صدرالدین شیرازی (صدرالمجاهدین)
- حاج ملاهادی سبزواری
- محمد حسین طباطبائی

منابع:

- میرمحمد شریف (۱۳۶۲)، *تاریخ فلسفه در اسلام*، ترجمه مترجمان زیر نظر نصرالله پورجوادی، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- ماجد فخری (۱۳۸۲)، *سیر فلسفه در جهان اسلام*، ترجمه گروه مترجمان، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- حنا فاخوری و خلیل جر (۱۳۸۶)، *تاریخ فلسفه در جهان اسلامی*، ترجمه عبدالحمید آبتی، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- سید حسین نصر و الیور لیمن (۱۳۸۳)، *تاریخ فلسفه اسلامی*، ۳ جج، تهران، حکمت.
- غلامحسین ابراهیمی دینانی (۱۳۷۶)، *ماجرای فکر فلسفی در جهان اسلام*، ۳ جج، تهران، طرح نو.
- علی اکبر علیخانی (ویراستار) (۱۳۸۶)، *روش‌شناسی در مطالعات سیاسی اسلام*، تهران، انتشارات دانشگاه امام صادق(ع).
- علی اکبر علیخانی (ویراستار) (۱۳۸۶)، *اندیشه سیاسی در جهان اسلام از فروپاشی خلافت عثمانی*، ۲ جج، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی فرهنگ و مطالعات اجتماعی جهاد دانشگاهی.
- موسی نجفی (ویراستار) (۱۳۷۴)، *تأملات سیاسی در تاریخ تفکر اسلامی*، ۵ جج، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

ارزشیابی پایان نرم: آزمون کتبی و تحفیق

تاریخ فقه اجتماعی سیاسی در اسلام

دروس پیش نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: تاریخ فقه اجتماعی سیاسی در اسلام
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: History of Political- social Jurisprudence in Islam
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی : دارد ☐ ندارد ☒					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

هدف:

- شناخت علم اجتماعی اسلامی مبتنی بر بنیان‌های هستی‌شناختی، انسان‌شناختی و معرفت‌شناختی اسلام با استفاده از متون و نصوص دینی و تعیین روش و رویکرد قرآن و نصوص دینی در شناخت مسائل اجتماعی و شناخت دیدگاه‌های اسلام در حوزه‌های مختلف اجتماعی به صورت مقایسه‌ای.

سرفصل‌ها:

- تبیین مفاهیم مطالعات اجتماعی، اندیشه و تفکر اجتماعی، فلسفه و علم اجتماعی از دیدگاه‌های مختلف و از منظر متون و باورهای اسلامی
- بنیان‌های هستی‌شناختی و انسان‌شناختی در زمینه‌های معرفت‌شناختی اسلامی
- فقه اجتماعی سیاسی در دوره حضور پیامبر اسلام و نزول وحی
- دوره صحابه تا انقراض دولت اموی
- دوره حکومت عباسیان تا تهاجم مغولان
- حکومت مغول تا تشکیل دولت‌ها در سرزمین‌های اسلامی
- اهم مسائل فقه اجتماعی سیاسی
 - حکومت و دولت
 - خلافت و امامت
 - حقوق ملت
 - حبه و امور حبسیه
 - نظام اداری و مدیریت اسلامی

- نظام مالی دولت اسلامی
- سیاست خارجی
- مصلحت
- رهبری و ولایت فقیه
- اقتصاد در فقه اسلامی
- نظرات فقهای دوره اول: از شیخ صدوق تا ابن ادریس
 - شیخ صدوق
 - شیخ مفید
 - سید مرتضی
 - شیخ طوسی
 - ابن ادریس
- نظرات فقهای دوره دوم
 - محقق حلی
 - علامه حلی
- نظرات فقهای دوره سوم
 - محقق ثانی
 - محمد مهدی نراقی
 - محمد حسن نجفی
- تشکیل دولت‌ها در سرزمین‌های اسلام به شیوه اروپاییان
 - نظر فقهای دوره چهارم
 - صاحب جواهر
 - شیخ انصاری
 - نظر فقهای دوره پنجم
 - سید محمد کاظم یزدی
 - آیه الله نائینی
 - آیه الله بروجردی
 - امام خمینی

منابع:

- محمد جعفر هرندی (۱۳۸۷)، *فقها و حکومت: پژوهشی در تاریخ فقه سیاسی شیعه*، تهران: روزنه.
- جامعه و تاریخ در قرآن، آیت الله مصباح
- سنت های اجتماعی در قرآن، شهید صدر
- جامعه و تاریخ، شهید مطهری
- تفسیر المیزان، علامه طباطبایی
- تفسیر المنار، محمد عبده
- دکتر مهدی گلجان - اندیشه سیاسی علمای شیعه

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

جامعه شناسی انقلاب اسلامی

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: جامعه شناسی انقلاب اسلامی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Sociology of Revolution Islamic
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی				
نظری	اختیاری				
عملی					

هدف:

«انقلاب اسلامی» ۱۳۵۷ در ایران، مصداق تامی از یک «انقلاب اجتماعی»، و انقلابی «دوران‌ساز» است. این انقلاب، در ساحت عمل و نظر، تأثیرات مهمی برجای نهاده است؛ از حیث عملی، این انقلاب در امتداد فرآیندهای تاریخی معاصر در ایران به وقوع پیوست و فصل تازه‌ای در حیات جمعی ایرانیان رقم زد که از مرزهای ملی فراتر رفت و در سطح منطقه‌ای و برخی حیطه‌های جهانی اثرگذار شد. به علاوه، و از حیث نظری، مباحث تازه‌ای پیرامون حضور دین و فهم دینی در عرصهٔ مناسبات نظری به واسطهٔ وقوع انقلاب اسلامی پدیدار شد که از جملهٔ آنها، بحث «چرخش فرهنگی» در مطالعات انقلاب است.

این طرح درس، اولاً ناظر به ارائهٔ فهمی جامعه‌شناختی از «علل»، «فرآیندها»، و «پیامدها»ی وقوع «انقلاب اسلامی» است. از این رو تلاش می‌شود تا «انقلاب اسلامی»، در آن متن تاریخی-اجتماعی که وقوع یافته است، بررسی شود؛ و از سوی دیگر ناظر به واریسی همهٔ تحلیل‌های عمدتاً جامعه‌شناختی است که از سال‌های اولیه وقوع انقلاب تاکنون برای شرح و تفسیر این پدیده مطرح شده است. به خصوص، در اینجا، تأثیر «انقلاب اسلامی» بر نظریه‌های انقلاب مد نظر است.

سرفصل ها:

۱- کلیات بحث جامعه‌شناختی از انقلاب اسلامی

- مسأله «تعریف انقلاب»

- تعریف «انقلاب‌های اجتماعی»
- بررسی دیدگاه‌های متفکران انقلابی پیرامون تعریف و مراحل وقوع «انقلاب» در آستانه انقلاب اسلامی - بررسی دیدگاه‌های شریعتی، مطهری، بهشتی، فارسی، طالقانی، و نظایر آن.

- نظریه‌پردازی انقلاب‌ها

- مروری بر «نظریه‌های انقلاب» و بحث پیرامون مسائل و جهت‌گیری‌های «جامعه‌شناسی انقلاب»
- نقد و بررسی نحوه به‌کارگیری نظریه‌های انقلاب در مورد «انقلاب اسلامی» از ابتدا تاکنون (نظیر نظریه‌های ساختاری، نظریه‌های مارکسیستی، و مانند آن)
- بررسی مسأله «تبیین» و معضل «نظریه عمومی» انقلاب‌ها
- چرخش فرهنگی در نظریه‌های انقلاب

- تأثیر «انقلاب اسلامی» بر نظریه‌های انقلاب و ظهور نسل چهارم نظریه‌پردازی انقلاب‌ها

- موج‌های انقلاب

- بررسی «موج‌های انقلاب» از انقلاب فرانسه تا زمان حاضر اعم از مارکسیستی و دموکراتیک، و نقش انقلاب اسلامی در ایجاد موج «انقلاب‌های دینی»

۲- ابعاد جامعه‌شناختی «انقلاب اسلامی»

- مبحث وقوع (علل) انقلاب

- تغییرات جمعیتی
- تغییرات اقتصادی
- تغییرات فرهنگی و هویتی
- تغییرات اجتماعی-مذهبی
- تغییرات سیاسی-ایدئولوژیک
- تغییرات فکری و تحولات گفتمانی
- تغییرات بین‌المللی

- مبحث فرآیندهای انقلاب

- بررسی «روندهای کلی» تاریخی حاکم بر تحولات سیاسی-اجتماعی در ایران
- مقایسه تطبیقی انقلاب اسلامی با دیگر انقلاب‌های بزرگ اجتماعی نظیر فرانسه، روسیه، چین و نظایر آن
- بررسی تاریخی «ساخت دولت» در سال‌های منتهی به انقلاب اسلامی
- بررسی وضعیت و ترکیب «نیروهای اجتماعی» و سیاسی (چپ، مذهبی، لیبرال، ملی‌گرا، سستی) در آستانه انقلاب اسلامی

- بررسی جایگاه «احزاب» و «سازمان‌های سیاسی» (تشکیلات سیاسی و شیوه‌های سازماندهی آنها) در انقلاب اسلامی
- نقش «شبکه‌های اجتماعی» سستی در وقوع انقلاب اسلامی
- عملکرد «نخبگان» و پایگاه اجتماعی، شیوه سازماندهی و ایدئولوژی‌های آنها در آستانه انقلاب اسلامی
- بررسی شکاف‌ها و «گسست‌های سیاسی-اجتماعی» (نخبگان-توده، شهر-روستا، متجدد-سدهبی، و نظایر آن) در آستانه انقلاب اسلامی
- بررسی نقش «رهبری» در وقوع انقلاب اسلامی
- جایگاه «طبقه» در وقوع انقلاب اسلامی
- نقش «ایدئولوژی»، «دین» و فرهنگ در وقوع انقلاب اسلامی و بررسی مقایسه‌ای آن در دیگر انقلاب‌های بزرگ: بررسی جایگاه ویژه «شیع»

- بررسی «شرایط بین‌المللی» در وقوع انقلاب اسلامی
- بررسی نقش «ضدانقلاب» در دوره وقوع انقلاب اسلامی و مابعد آن

- مبحث پیامدهای انقلاب

- مسأله «صدور انقلاب» و راهبردهای آن در سال‌های پس از انقلاب اسلامی
- موضوع «هنر انقلابی» و شکل‌گیری «هنر مقاومت» پس از انقلاب اسلامی
- مسأله «جنگ» و مبحث «خشونت» در دوره پس از انقلاب
- ایجاد «فلسفه سیاسی» و الگوی حکومت‌داری جدید
- ظهور نیروها و «طبقات اجتماعی» جدید
- پیدایی «نخبگان جدید» و بازسازی شبکه‌های اجتماعی
- تاثیر انقلاب اسلامی بر جنبش‌های سیاسی منطقه‌ای و پیگیری «نظم جدید» سیاسی

انتظار می‌رود که دانشجویان، در پایان این درس:

اولاً بر اساس متغیرهای جامعه‌شناختی، تحلیل‌ساز دلایل و مراحل و پیامدهای وقوع انقلاب اسلامی در ایران داشته باشند؛ ثانیاً با جایگاه انقلاب اسلامی در مباحثات نظری مربوط به انقلاب‌ها و نیز تاثیر انقلاب اسلامی بر مطالعات نظری انقلاب و آنچه که «چرخش فرهنگی» در نظریه‌های انقلاب نامیده می‌شود، آشنا شود.

منابع :

الف. منابع خاصّ مطالعه جامعه‌شناختی انقلاب اسلامی

- اسپوزیتو، جان (۱۳۸۲)، انقلاب ایران و بازتاب‌های جهانی آن، تهران، نشر باز.
- استمبل، جان (۱۳۷۷)، درون انقلاب ایران، مترجم: منوچهر شجاعی، تهران، رسا.
- اسکاچپل، تدا (۱۳۷۷)، حکومت تحصیل‌دار و اسلام شیعه در انقلاب ایران، مترجم: محسن امین‌زاده؛ مندرج در: (قرآنی، عبدالوهاب (۱۳۷۷)، رهیافت‌های نظری بر انقلاب اسلامی (مجموعه مقالات)، جلد اول، قم، انتشارات معاونت امور اساتید و دروس معارف اسلامی.
- آبراهامیان، یرواند (۱۳۸۰)، ایران بین دو انقلاب، مترجم: احمد گل محمدی، تهران، نی.
- پارسانیا، حمید (۱۳۸۲)، حدیث پیمانه، تهران، قم، دفتر نشر معارف.
- لطفیان، سعیده (۱۳۸۰)، ارتش و انقلاب اسلامی، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- فوزی، یحیی (۱۳۸۴)، تحولات سیاسی اجتماعی بعد از انقلاب اسلامی، تهران، عروج.
- پناهی، محمدحسین (۱۳۷۹)، بررسی زمینه‌ها و اهداف انقلاب اسلامی ایران بر اساس شعارهای انقلاب، فصلنامه علوم اجتماعی، پاییز و زمستان ۱۳۷۹، شماره ۱۱-۱۲، تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
- پناهی، محمدحسین (۱۳۸۷)، انقلاب اسلامی و انقلاب در نظریه‌ها، مجله فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۴۳-۴۲ (ویژه-نامه انقلاب اسلامی)، پاییز و زمستان ۱۳۸۷، تهران، دانشگاه علامه طباطبایی.
- پناهی، محمدحسین (۱۳۸۹)، نظریه‌های انقلاب: وقوع، فرآیند و پیامدها، تهران، انتشارات سمت (فصل ششم).
- حاتمی، محمدرضا (۱۳۷۷)، نظریه انقلاب در اسلام، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی.
- حاضرری، علی محمد و محمد عاملی (۱۳۸۶)، چرخش فرهنگی در قلمرو مطالعات انقلاب‌های اجتماعی با تأکید بر انقلاب اسلامی، مجله نامه علوم اجتماعی ایران، دوره پانزدهم، شماره ۳۲، زمستان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- حسینی، حسین (۱۳۸۱)، رهبری و انقلاب، تهران، پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی.
- حشمت‌زاده، محمدباقر (۱۳۸۷)، تأثیر انقلاب اسلامی بر کشورهای اسلامی، تهران، انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- خرمشاد، محمدباقر (۱۳۸۳)، بازتاب انقلاب اسلامی در نظریه‌های انقلاب و شکل‌گیری نسل چهارم نظریه‌های انقلاب، مجله جامعه‌شناسی ایران، دوره پنجم، شماره سوم، پاییز، تهران، انجمن جامعه‌شناسی ایران.
- داوری اردکانی، رضا (۱۳۶۱)، انقلاب اسلامی و وضع کنونی عالم، تهران، مرکز فرهنگی علامه طباطبایی.
- دکمیجان، هرایر (۱۳۶۶)، اسلام در انقلاب: جنبش‌های اسلامی در جهان عرب (بررسی پدیده بنیادگرایی اسلامی)، مترجم: حمید احمدی، تهران، کیهان.
- دوانی، علی (۱۳۶۰)، نهضت روحانیون ایران، تهران، بنیاد فرهنگی امام رضا (ع).
- رفیع‌پور، فرامرز (۱۳۸۰)، توسعه و تضاد کوشی در جهت تحلیل انقلاب اسلامی و مسائل اجتماعی ایران، تهران، شرکت سهامی انتشار.

- رهبری، مهدی (۱۳۷۹)، اقتصاد و انقلاب اسلامی (بررسی مقایسه‌ای نظریه‌های اقتصادی با انقلاب اسلامی)، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- زیباکلام، صادق (۱۳۷۵)، مقدمه‌ای بر انقلاب اسلامی، تهران، روزنه.
- شجاعیان، محمد (۱۳۸۲)، انقلاب اسلامی و رهیافت فرهنگی (تاثیر انقلاب اسلامی ایران بر نظریه‌های انقلاب)، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- شجاعی‌زند، علیرضا (۱۳۸۳)، تکاپوهای دین سیاسی: جستارهایی در جامعه‌شناسی سیاسی ایران، تهران، باز.
- شجیعی، زهرا (۱۳۷۲)، نخبگان ایران از انقلاب مشروطیت تا انقلاب اسلامی: مطالعه از نظر جامعه‌شناسی سیاسی، تهران، نشر سخن.
- شریعتی، علی (۱۳۸۱)، هنر انقلابی، تهران، انتشارات الهام.
- شریف، محمدرضا (۱۳۸۰)، انقلاب آرام: درآمدی بر تحول فرهنگ سیاسی در ایران معاصر، تهران، روزنه.
- طالبان، محمدرضا (۱۳۸۷)، درآمدی روش‌شناسانه بر تحلیل بولی فوران از انقلاب اسلامی ایران، فصلنامه علوم اجتماعی (ویژه‌نامه انقلاب اسلامی)، شماره ۳-۴، تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
- علانی، سعید (۱۳۸۷)، جریان‌شناسی شعر انقلاب اسلامی، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
- فارسی، جلال‌الدین (۱۳)، انقلاب تکاملی اسلام، تهران، نشر آسیا.
- فوران، جان (۱۳۸۲)، مقاومت شکستنده (تاریخ تحولات اجتماعی ایران)، مترجم: احمد تدین، تهران، رسا.
- کاتر، مارک (۱۳۸۷)، انتشار امواج انقلابی، مترجم: محمدتقی دلفروزی، مندرج در: (گلدستون، ۱۳۸۷).
- کچویان، حسین (۱۳۸۴)، تطورات گفتمان‌های هویتی در ایران، تهران، نی.
- کدی، نیکی (۱۳۶۹)، ریشه‌های انقلاب ایران، تهران، قلم.
- کشاورز شکری، عباس و زاهد غفاری و محسن خلیلی (۱۳۸۸)، بررسی تبیین‌های انقلاب اسلامی ایران: تحلیل انتقادی بر برخی تبیین‌های انقلاب اسلامی، فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۴۳-۴۲ (ویژه‌نامه انقلاب اسلامی)، پاییز و زمستان ۱۳۸۷، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
- کمالی، مسعود (۱۳۸۱)، دو انقلاب ایران، تهران، نشر دیگر.
- الگار، حامد (۱۳۸۰)، انقلاب اسلامی در ایران، مترجم: مرتضی اسعدی و حسن چیذری، تهران، انتشارات قلم.
- محدثی خراسانی، زهرا (۱۳۸۸)، شعر آیینی و تاثیر انقلاب اسلامی، تهران، مجتمع فرهنگی عاشورا.
- محمدی، منوچهر (۱۳۷۴)، انقلاب اسلامی در مقایسه با انقلاب‌های فرانسه و روسیه، تهران، نشر مولف.
- مطهری، مرتضی (II)، پیرامون انقلاب اسلامی، تهران، صدرا.
- مطهری، مرتضی (۱۳۵۷)، قیام و انقلاب مهدی (عج) از دیدگاه فلسفه تاریخ، تهران، انتشارات صدرا.
- معدل، منصور (۱۳۷۷)، نظریه‌های انقلاب: کوشش برای تطبیق با انقلاب اسلامی، مترجم: محمد سالار کسرابی، پژوهشنامه متین (ویژه‌نامه انقلاب اسلامی)، شماره اول، سال اول، زمستان، تهران، پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی.
- معدل، منصور (۱۳۸۱)، طبقه، سیاست و ایدئولوژی در ایران، تهران، باز.
- ملکوتیان، مصطفی (۱۳۷۸)، عوامل و بازتاب جهانی انقلاب اسلامی ایران: رهیافت فرهنگی تهران، نشر معارف.

- نجاتی، غلامرضا (۱۳۷۱)، تاریخ سیاسی بیست و پنج سائۀ ایران (از کودتا تا انقلاب)، تهران، رسا.
- هالیدی، فرد (۱۳۸۷)، ضدانقلاب، مترجم: محمدتقی دلفروز؛ مندرج در: (گلدستون، ۱۳۸۷).
- هوگلاند، اریک جیمز (۱۳۸۱)، زمین و انقلاب در ایران (۱۳۶۰-۱۳۴۰)، مترجم: فیروزه مهاجر، تهران، شیرازه.
- یزدخواستی، بهجت (۱۳۷۳) زنان و تغییرات اجتماعی (نگرشها و بینشها طی چهارده سال انقلاب اسلامی)، تهران، نشر مانی.
- مدیر شانه‌چی، محسن (۱۳۷۹)، انقلاب اسلامی ایران در دایره‌المعارف‌های جهان، تهران، انتشارات بین‌المللی، الهدی.
- کارن، فست. ای (۱۳۷۹)، انقلاب ایران و تحولات سیاسی در جهان عرب، مترجم: داوود علمایی، تهران، دفتر دورۀ عالی جنگ.
- دفرنزو، جیمز (۱۳۷۹)، انقلاب اسلامی ایران از چشم‌انداز نظری، مترجم: محمد بهمنی، تهران، باز.

ب. منابع عمومی مربوط به نظریه‌های انقلاب

- اسکاچپل، ندا (۱۳۷۸)، تبیین انقلاب‌ها؛ مندرج در: (کوزر، لونیس و برنارد روزنبرگ (۱۳۷۸)، نظریه‌های بنیادی جامعه-شناختی، مترجم: فرهنگ ارشاد، تهران، نشر نی).
- اسکاچپل، ندا (۱۳۷۸)، تبیین انقلاب‌ها؛ مندرج در: (کوزر، لونیس و برنارد روزنبرگ (۱۳۷۸)، نظریه‌های بنیادی جامعه-شناختی، مترجم: فرهنگ ارشاد، تهران، نشر نی).
- آرنت، هانا (۱۳۶۱)، انقلاب، مترجم: عزت‌الله فولادوند، تهران، انتشارات خوارزمی.
- آرنت، هانا (۱۳۶۶)، توتالیتاریسم، مترجم: محسن ثلاثی، تهران، نشر جاویدان.
- بریتون، کرین (۱۳۷۰)، کالبدشکافی چهار انقلاب، مترجم: محسن ثلاثی، تهران، نشر نو.
- بشیریه، حسین (۱۳۸۰)، جامعه‌شناسی سیاسی، تهران، نشر نی.
- بشیریه، حسین (۱۳۸۲)، انقلاب و بسیج سیاسی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- پناهی، محمدحسین (۱۳۸۹)، نظریه‌های انقلاب: وقوع، فرآیند و پیامدها، تهران، انتشارات سمت.
- تامپسون، جان. ب (۱۳۷۸)، ایدئولوژی و فرهنگ مدرن، مترجم: مسعود اوحدی، تهران، آینده پویان.
- جانسون، چالمرز (۱۳۶۳)، تحول انقلابی (بررسی نظری پدیده انقلاب)، مترجم: حمید الیاسی، امیرکبیر.
- جهانگیرلو، رامین (۱۳۶۸)، انقلاب فرانسه و جنگ از دیدگاه هگلی، تهران، سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- فوران، جان (۱۳۸۷)، نظریه‌پردازی انقلاب‌ها، مترجم: فرهنگ ارشاد، تهران، نشر نی.
- کاشانی، مجید (۱۳۷۶)، جامعه‌شناسی انقلاب، تهران، چاپ و انتشارات دانشگاه پیام‌نور.
- کالینیکوس، آلکسی (۱۳۸۳)، اندیشه انقلابی مارکس، مترجم: پرویز بابایی، تهران، قطره.
- کجویان، حسین (۱۳۷۶)، پایان ایدئولوژی، تهران، کیهان.
- کوهن، استانفورد (۱۳۸۳)، تئوری‌های انقلاب، مترجم: علیرضا طیب، تهران، قومس.
- گلدستون، جک (۱۳۸۷)، مطالعات نظری، تطبیقی و تاریخی در باب انقلاب‌ها، مترجم: محمدتقی دلفروز، تهران، کویر.

- گیلبرت فلیکس (۱۳۸۷)، انقلاب؛ مندرج در: (وینر، فلیپ. وی (۱۳۸۷)، فرهنگ اندیشه‌های سیاسی، مترجم: خشایار دیبیمی، تهران، نشر نی).
- لارین، خورخه (۱۳۸۰)، مفهوم ایدئولوژی، مترجم: فریبرز مجیدی، تهران، انتشارات وزارت امور خارجه .
- مارکوزه، هربرت و کارل. ر. پوپر (۱۳۸۰)، انقلاب و اصلاح، مترجم: م. وزیری، تهران، انتشارات خوارزمی.
- ملکوتیان، مصطفی (۱۳۸۴)، سیری در نظریه‌های انقلاب، تهران، نشر قومس.
- منوچهری، عباس (۱۳۸۰)، نظریه‌های انقلاب، تهران، انتشارات سمت.
- موسوی ملکی، میرجلیلی (۱۳۸۳)، جامعه توده‌وار، قم، نشر طویی.

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

جامعه‌شناسی بین‌فرهنگی

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: جامعه‌شناسی بین‌فرهنگی			
	عملی			۲ واحد				
	نظری	پایه		تعداد ساعت:		Cross- Cultural sociology		
	عملی						۳۴ ساعت	
	نظری	الزامی					آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی							
نظری	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					
عملی								

هدف:

- هدف اصلی از ارائه این درس در مقطع کارشناسی ارشد آشنا کردن دانشجویان با تحولاتی است که طی چند دهه اخیر در مبانی، اصول، موضوعات و نحوه بررسی و تحلیل در جامعه‌شناسی صورت گرفته است. فرض اصلی در این درس بر تغییر پارادایمی است. چرخش از محوریت اقتصاد و سیاست به فرهنگ موجب شده است تا بسیاری از گفتمان‌های کلاسیک مورد بازشناسی قرار گرفته و حوزه‌های جدیدی در این رشته شکل بگیرد. باوجوداینکه حوزه‌هایی چون مطالعات فرهنگی را بیشتر خارج از جامعه‌شناسی، مطرح می‌کنند، ولی اعتقاد بر این است که حتی این حوزه نیز تا حدود زیادی می‌تواند بخشی از مطالعات جامعه‌شناختی در نظر گرفته شود. از طرف دیگر، با تغییر در نگاه به فرهنگ، حوزه‌هایی چون جامعه‌شناسی فرهنگ و جامعه‌شناسی فرهنگی نیز حیات جدید یافته و توانسته‌اند تا حدود زیادی گسترش یابند.

سرفصل‌ها:

- چیستی فرهنگ
- عناصر و نمادهای فرهنگی
- نظریه فرهنگ
- تغییر فرهنگ
- عوامل تغییر فرهنگ
- بررسی فرهنگی
- تحقیق فرهنگی

- تجربه مطالعه فرهنگ در ایران
- تجربه تغییرات فرهنگی در ایران
- مطالعه بین فرهنگی

منابع:

- آزاد ارمکی، تقی؛ غیاثوند، احمد (۱۳۸۳). *جامعه‌شناسی تغییرات فرهنگی در ایران*. تهران: انتشارات آن.
- آزاد ارمکی، تقی؛ غفاری، غلامرضا (۱۳۸۳). *جامعه‌شناسی نسلی*. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی.
- الیت، تی.اس (۱۳۶۹). *دوباره فرهنگ*. ترجمه حمید شاهرخ. تهران: نشر مرکز.
- اینگلهارت، رونالد (۱۳۸۳). *تغییرات فرهنگی در کشورهای پیشرفته*. ترجمه مریم وتر. تهران: انتشارات کویر، چاپ دوم.
- برمن، ادوارد (۱۳۷۳). *کنترل فرهنگ* (نقش بنیادهای کارنگی، فورد و راکفلر در سیاست خارجی آمریکا). ترجمه حمید الیاسی. تهران: نشر نی، چاپ سوم.
- ستاری، جلال (۱۳۶۶). *در قلمرو فرهنگ*. تهران: شرکت نشر و پخش ویس.
- کوش، دنی (۱۳۸۱). *مفهوم فرهنگ در علوم اجتماعی*. ترجمه فریدون وحید. تهران: انتشارات سروش و مرکز تحقیقات صدا و سیما.
- مالدینوفسکی، برونیسلاو (۱۳۷۹). *نظریه‌ای درباره فرهنگ*. ترجمه عبدالحمید زرین قلم. تهران: گام نو.
- هریسون، لارنس و ساموئل هانتینگتون (۱۳۸۳). *اهمیت فرهنگ*. ترجمه انجمن توسعه مدیریت ایران. تهران: موسسه انتشارات امیرکبیر.

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

جامعه‌شناسی تاریخی ایران

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: جامعه‌شناسی تاریخی ایران	
	عملی					
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت		عنوان درس به انگلیسی: Historical sociology of Iran
	عملی					
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد		
	عملی					
نظری	اختیاری	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐				
عملی						

هدف:

- این واحد درسی دو هدف عمده را پیگیری می‌کند. هدف اول نشان دادن روابطی است که در طول تاریخ بیان تاریخ و تفکر اجتماعی و در عصر حاضر میان تاریخ و جامعه‌شناسی از جهات گوناگون وجود دارد. هدف دومی که این واحد درسی معطوف به آن است عبارت است از استفاده از این دستگاه یا چهارچوب تحلیلی در تبیین تحولات اجتماعی ایران می‌باشد.

سرفصل‌ها:

- طرح مباحث مقدماتی در مورد تاریخ شامل تعریف تاریخ، تاریخ بعنوان حادثه و روایت رویکردهای نظری در مورد فهم تاریخ و تاریخ واکنش.
- انسان، درک تاریخی و رابطه آن با تفکر اجتماعی، در عصر کلاسیک و عصر مسیحیت
- مکاتب تاریخی و علم عمران در عصر اسلام - شامل علم عمران، علم تاریخی، مفاهیم عمده، روش، موضوع‌های اصلی علم تاریخی این‌خلدون، چگونگی تحول تاریخ
- عصر مدرن و شکل‌گیری جامعه‌شناسی تاریخی - قرن ۱۸، عصر انسان و تاریخ، نظریه انسان‌شناسی در این دوره، جریان‌های عمده نظری و تاریخ، جامعه‌شناسی علم تاریخی یا اثباتی، متد جامعه‌شناسی تاریخی، تحول رابطه بین جامعه‌شناسی و تاریخ، محدودیت‌های جامعه‌شناسی تاریخی.

منابع:

- استنفورد، مایکل (۱۳۸۲). *درآمدی بر فلسفه تاریخ*. ترجمه احمد گل محمدی. تهران: نشر نی.
- پولارد، سیدنی (۱۳۵۴). *اندیشه ترقی*. ترجمه حسین اسدپور پیرانفر. تهران: امیرکبیر.
- پیتز، برک (۱۳۸۱). *تاریخ و نظریه اجتماعی*. ترجمه غلامرضا جمشیدیها. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- فروتند، ژولین (۱۳۶۲). *آراء و نظریه‌ها در علوم انسانی*. ترجمه دکتر کاردان. تهران: مرکز نشر.
- میلز، سی‌رایت (۱۳۶۱). *بینش جامعه‌شناختی: نقدی بر جامعه‌شناسی آمریکایی*. ترجمه دکتر عبدالعبود انصاری. تهران: شرکت سهامی انتشار.
- نوذری، حسینعلی (۱۳۷۹). *فلسفه تاریخ*. تهران: طرح نو.
- هابدن، استفن (۱۳۷۹). *روابط بین‌الملل و جامعه‌شناسی تاریخی*. ترجمه جمشید زنگنه. تهران: دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.
- Abrams, P. (1963). *Historical Sociology*, West Compton House, Open Books.
- Bendis, R. (1984). *Force, Fate and Freedom in Historical Sociology*, California University of California Press.
- Bock, K. (1980). *Human Nature and History. A Response to Sociobiology*, New York, Columbia University Press.
- Hawthorn, G. (1990). *Enlightenment & Despair: A History of Social Theory*, Cambridge, Cambridge University Press, second edition.
- Kalberg, S. (1994). *Max Weber's Comparative-Historical Sociology*, Cambridge, Britain Polity Press.
- Skocpol, T. (1995). *Vision and Method in Historical Sociology*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Swingewood, A. (1991). *A Short History of Sociological Thought*, London: MacMillan, second edition.

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

جامعه‌شناسی ملل و نحل اسلامی

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: جامعه‌شناسی ملل و نحل اسلامی	
	عملی					
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت		عنوان درس به انگلیسی: Sociology of Islamic heresiography
	عملی					
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒		
	عملی					
نظری	اختیاری	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐				
عملی						

هدف:

- آشنائی دانشجویان کارشناسی ارشد با فرق و نحله‌های اسلامی در ادوار تاریخ، بالاخص در دوران معاصر و تحلیل جامعه‌شناختی و معرفتی چگونگی شکل‌گیری و تکوین و افول آنها

سرفصل‌ها:

- مفهوم‌شناسی فرق و نحله‌های اسلامی
- سنخ‌شناسی فرق و نحله‌های اسلامی در طول تاریخ و دسته‌بندی آنها
- تحلیل جامعه‌شناختی و تاریخی شکل‌گیری و تکوین و افول انواع فرق و نحله‌های اسلامی (مطالعه موردی)
- تحلیل معرفتی شکل‌گیری و تکوین و افول انواع فرق و نحله‌های اسلامی (مطالعه موردی)
- مطالعه تطبیقی فرق و نحله‌های اسلامی

منابع:

- محمدبن عبدالکریم شهرستانی شهرستانی . ملل و نحل
- اسپوزیتو، جان (۱۳۸۶)، جنبش‌های اسلامی معاصر، مترجم: محمد شجاعیان، تهرانی، نشر نی؛
- مطهری، مرتضی (۱۳۶۵)، نهضت‌های اسلامی معاصر، تهران، انتشارات صدرا؛
- حلبی، علی‌اصغر (۱۳۸۴)، تاریخ نهضت‌های دینی سیاسی معاصر، تهران، انتشارات زوآر؛
- موثقی، احمد (۱۳۷۴)، جنبش‌های اسلامی معاصر، تهران، سمت؛
- محمد ابوزهره، کتاب تاریخ المذاهب الاسلامیه؛

- دکتر عبدالرحمن بدوی، کتاب مذاهب الاسلامیین؛
- سامی النشار، نشأة الفكر الفلسفی فی الاسلام؛
- دکتر محمدجواد مشکور، تاریخ شیعه و فرقه های اسلام تا قرن چهارم
- دکتر محمدجواد مشکور، فرهنگ فرق اسلامی
- آیت الله شیخ جعفر سبحانی، بحوث فی الملل والنحل.

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

جامعه‌شناسی جهاد

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۳ واحد	عنوان درس به فارسی: جامعه‌شناسی جهاد	
	عملی					
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Sociology of Jihad	
	عملی					
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد		
	عملی					
	نظری	اختیاری				سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی					

هدف:

- آشنائی دانشجویان کارشناسی ارشد با مفهوم جهاد در ادبیات اسلامی و مقایسه آن با مفهوم جنگ در ادبیات موجود و ارائه تبیین‌هایی جامعه‌شناختی دربارهٔ مصادیق جهاد اسلامی در صدر اسلام و دورهٔ معاصر (با تأکید بر دفاع مقدس).

سرفصل‌ها:

- کلیات و مفاهیم
- تعریف مفاهیم؛ جهاد، دفاع مقدس، جنگ، شهادت و ...
- دفاع بعنوان یک پدیده اجتماعی، علل و زمینه‌های پیدایش آن
- اهمیت و ضرورت جهاد در اسلام و انواع آن
- دفاع بعنوان یک تکلیف الهی؛ تبیین مواضع حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری
- شیوه‌های مختلف جهاد / دفاع مقدس در دوره‌های مختلف زمانی
- مروری بر دیدگاه‌های جامعه‌شناختی در مورد جنگ
- جامعه ایران در طول دفاع مقدس: اهداف و نیازها:
- ساخت اجتماعی - اقتصادی جامعه و تضاد یا همراهی آن با اهداف و نیازهای دفاع مقدس و پیامدهای آن؛ شکل

گیری نهاد های اجتماعی جدید، مانند جهاد سازندگی، بسیج مستضعفین و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. و تحولات در

ساختهای نظامی موجود

- نقش رهبری و روحانیت در انسجام، مشارکت و اعتماد سازی اجتماعی برای دفاع مقدس.
- دفاع مقدس و افشار اجتماعی: قومیتها، اقلیتهای دینی، اصناف، دانش آموزان، دانشجویان، زنان، کارگران، معلمان، اساتید و طلاب

• نقش فرهنگ مذهبی، کانون های مذهبی مانند مساجد، حسینیه ها در دفاع مقدس.

• دفاع مقدس و ادبیات رزمی (نوحه ها و...)

• نخبگان فکری، برنامه ریز و فرهنگی در دفاع مقدس

• دفاع مقدس و تحولات جمعیت شناختی

- جامعه ایران پس از دفاع مقدس:

• تولید ارزشهای فرهنگی نو و جدید مانند روایت های، خاطرات، ادبیات و..

• نتایج روانشناختی حاصل از آن؛ تولید عزت، غرور دینی و ملی و پیشرفت مانند توسعه علمی و فناوری در ایران

• مسائل و مشکلات نیروهای نظامی و غیر نظامی مانند بازماندگان، اسرا، مفقودین، خانواده شهدای و..

• تجربه جوامع مختلف در نوسازی جامعه خود پس از جنگ

• بازسازی جامعه پس از جنگ و نظریات مربوط به آن

• دفاع مقدس و نوسازی در حوزه های مختلف مانند اقتصاد، شهرها، و...

• آسیب های اجتماعی و فرهنگی پس از دفاع مقدس مانند رفاه طلبی و تضاد ارزشهای دوران جنگ و بعد از آن

• روایت گری و انتقال ارزشهای دفاع مقدس به نسل های بعد

منابع:

- جلال الدین فارسی (۱۳۵۰). انقلاب تکاملی اسلام. شیراز: کامل.
- ادیبی سده، مهدی (۱۳۸۸). جامعه‌شناسی جنگ و نیروهای نظامی. تهران: سمت.
- آشفته تهرانی، امیر (۱۳۷۸). جامعه‌شناسی جنگ و نیروهای نظامی، تهران: نشر ارمغان
- آقاپور سیدمهدی (۱۳۸۴) درآمدی بر جامعه‌شناسی دفاع مقدس و نیروهای ایثارگر، انتشارات عماد
- ابن خلدون (۱۳۶۲)، مقدمه (جلد اول، ترجمه گنابادی، فصل سی و هفتم)، مرکز انتشارات علمی و فرهنگی، تهران.
- ادیبی سده (۱۳۸۱) جامعه‌شناسی جنگ و نیروهای نظامی، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت) و دانشگاه اصفهان
- بوتول، گاستون (۱۳۶۴) تبیی در ستیزه شناسی، مترجم حسن پویان، تهران: چاپخش
- بوتول، گاستون (۱۳۶۸) جامعه‌شناسی جنگ، ترجمه هوشنگ فرخجسته، تهران: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- رفیع پور، ۱۳۷۶، توسعه و تضاد؛ کوششی در جهت تحلیل انقلاب اسلامی و مسائل اجتماعی ایران، تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.
- شایان‌مهر علیرضا (۱۳۸) جامعه‌شناسی جنگ
- فرامرزپور، عیسی (۱۳۷۴) جنگ و صلح غیر سیاسی؛ جامعه‌شناسی جنگ، تهران: نشر گلفام
- کاپلو، تودور، پاسکال و سن (۱۳۸۹) جامعه‌شناسی جنگ، مترجم هوشنگ فرخجسته، تهران: جامعه‌شناسان آشفته‌تهرانی، امیر، ۱۳۸۹، جامعه‌شناسی جنگ و نیروهای ارتشی، تهران: دانژه
- کمالی محمد شریف (۱۳۸۵) انسان‌شناسی صلح و جنگ، برگردان و تألیف، انتشارات سمیرا
- معدنی سعید (۱۳۹۱) جامعه‌شناسی سینمای جنگ و دفاع مقدس، انتشارات بهمن برنا
- میرزایی منصور (۱۳۹۰) جامعه‌شناسی جنگ و آشنایی با دفاع مقدس، نشر نیوی
- می‌یر، پیتر (۱۳۶۸) جامعه‌شناسی جنگ و ارتش؛ مترجمین محمدصادق مهدوی و علیرضا ازغندی، تهران: نشر قومس.
- ——— ۱۳۷۲، جنگ و ضد جنگ (ترجمه شهیندخت خوارزمی)، تهران، سیمرغ
- خلاصه مقالات کنفرانسها:
- ———، ۱۳۷۳، حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس؛ مقالات برگزیده چهارمین کنفرانس بررسی دفاع مقدس؛ تهران.
- حجت، مهدی، ۱۳۷۵، جنگ تحمیلی و میراث فرهنگی: خلاصه مقالات برگزیده سومین کنفرانس بین المللی
- بازسازی مناطق جنگزده، تهران، ستاد مرکزی بازسازی و نوسازی مناطق جنگزده.
- ———، ۱۳۶۸، تبیین مبانی نظری جنگ و دفاع (جلد اول)، خلاصه مقالات کنفرانس بین المللی تجاوز و دفاع؛ تهران.

ستاد تبلیغات جنگ

- ———، ۱۳۶۸، ابعاد سیاسی و حقوق بین الملل (جلد دوم ، خلاصه مقالات کنفرانس بین المللی)، تهران ، ستاد

تبلیغات جنگ

- ———، ۱۳۶۰، جنگ و تجاوز (مجموعه مقالات منتشر نشده) تهران، دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

- **John Andrews. The Sociology of Jihad, How Rational People Commit Atrocities**
- B.R. Barber. Jihad vs. McWorld
- Abbas J. Ali, Manton Gibbs, Robert C. Camp, Jihad in monotheistic religions: implications for business and management

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

جامعه‌شناسی جنبش‌های اسلامی

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: جامعه‌شناسی جنبش‌های اسلامی
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Sociology of Islamic movements
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی				
نظری	اختیاری				
عملی					

هدف:

- آشنایی با اقسام گوناگون نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی در جهان اسلام
- درک کلی نسبت به مسائل و موضوعات متبلا به جنبش‌های اسلامی: قبل از مواجهه با مدرنیته و پس از آن
- تلاش برای رسیدن به یک طرح نظری برای توضیح ظهور و زوال نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی

سرفصل‌ها:

- (در این طرح درس، «جنبش اسلامی»، عام‌تر از مفهوم جامعه‌شناختی «*Movement*» و برابر با مفهوم سنتی «نهضت» در نظر گرفته شده است که شمول بیشتری دارد).
- مفهوم‌شناسی «جنبش اسلامی»
- مقایسه نظری و تجربی بین مفاهیم «نهضت اسلامی» یا «جنبش اسلامی» با مفهوم «جنبش اجتماعی» (*Social Movement*) در جامعه‌شناسی
- بررسی مناقشه نظری پیرامون ماهیت و تعریف «جنبش اسلامی»
- جنبش اسلامی، در یک کشور اسلامی رخ می‌دهد
- جنبش اسلامی، با اهداف و آرمان اسلامی رخ می‌دهد
- جنبش اسلامی، بر اساس مشارکت مسلمانان رخ می‌دهد

- جنبش اسلامی، تحت رهبری یک رهبر اسلامی (عالم دینی) رخ می‌دهد
- بررسی سیر تاریخی نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی
- نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی پیشامدرن
- بیان اهداف و آرمان‌ها
- سیر شکل‌گیری و روند فعالیت
- دلایل انحطاط و زوال
- جایگاه و نقش رخدادهایی نظیر واقعه عاشورا یا باور به مهدویت در این نهضت‌ها
- نقش تفاوت‌های مذهبی (تسنن، تشیع، خوارج و فرقه‌های مختلف اسلامی) در وقوع این نهضت‌ها
- بررسی موردی نقش گروه‌های فکری-عقیدتی نظیر اخوان‌الصفا یا اسماعیلیه در وقوع این نهضت‌ها
- بررسی موردی جنبش‌های اصلاحی دینی مانند جنبش وهابیت
- نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی پس از مواجهه با مدرنیته
- «تجربه غرب» در نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی معاصر و تطورات فهم از «غرب» در آنها
- تأثیرات تحولات مدرن بر جهت‌گیری‌ها و نحوه عمل نهضت‌های اسلامی
- سیر تحول ایدئولوژیک نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی و نقش ایدئولوژی‌های مدرن (مانند مشروطه‌خواهی، ناسیونالیسم، مارکسیسم) در آنها
- تحول نقش و جایگاه دین (اسلام) و مذهب در نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی معاصر
- تبیین بازگشت به «اسلام» به مثابه ایدئولوژی» در نهضت‌های سیاسی و اجتماعی جوامع اسلامی معاصر با تأکید بر تجربه ایران و مصر
- شناسایی اشکال مختلف بازسازی و بازتفسیر «تاریخ صدر اسلام» و زندگی پیامبر اسلام (ص)، به‌عنوان مقصد بازگشت و احیاء
- بررسی جامعه‌شناختی ابعاد، اهداف، شعارها، قلمرو نفوذ و تأثیرات نهضت‌های اسلامی معاصر در سطوح مختلف محلی، ملی، منطقه‌ای و جهانی
- مثال: بررسی ساختار، جهت‌گیری و نحوه عمل نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی جهانی، مانند اخوان المسلمین
- مثال: بررسی نقش ارزش‌ها و مولفه‌های قومی در شکل‌گیری نهضت‌های اسلامی، مانند جنبش اسلامی در مالزی
- مثال: بررسی نقش نهضت اسلامی در شکل‌گیری دولت-ملت‌های جدید اسلامی، مانند «نهضت اسلامی خلافت» در هند و تأثیر آن در شکل‌گیری کشورهای پاکستان و بنگلادش
- بررسی و سنج‌بندی گفتمان‌های فکری و سیاسی غالب در جنبش‌های اسلامی معاصر مانند مدرنیسم اسلامی، احیاءگری دینی، سلفی‌گری و نظایر آن
- تأثیر تفاوت‌های فقه سیاسی تشیع و اقسام متنوع فقه سیاسی تسنن در شکل‌گیری گفتمان‌های سیاسی مختلف
- بررسی برخی عناوین و مفاهیم اختصاصی نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی، نظیر مفاهیم «امت اسلامی»، «دارالاسلام»، «عدالت»، «وحدت» و نظایر آن
- جایگاه و نقش رهبران و شخصیت‌های کاریزماتیک در شکل‌گیری جنبش‌ها و نهضت‌های اسلامی

- بررسی ابعاد شخصیتی و مبانی فکری سیدجمال‌الدین اسدآبادی، محمد عبده، اقبال لاهوری، ابوالاعلی مودودی، امام خمینی، شهید مطهری، علی شریعتی، عمر مختار، حسن‌البناء، سیدقطب، رشیدرضا، م. ابوالکلام آزاد و دیگران
- تبیین جامعه‌شناختی نقش نخبگان و مبانی فکری‌شان در ظهور و زوال نهضت‌ها و جنبش‌ها
- بررسی دلایل زوال و انحطاط نهضت‌ها و جنبش‌های اصلاحی اسلامی به‌منظور رسیدن به یک طرح نظری تحلیلی
- نقد و بررسی برخی طرح‌های نظری موجود مانند دیدگاه «مرتضی مطهری»
- بررسی نقش دولت‌ها، تاثیر نخبگان، ضعف ایدئولوژی، اختلافات داخلی و مداخلات نظامی خارجی، انحرافات عقیدتی
- تاثیر تحولات بین‌المللی نظیر تغییر در مناسبات بین قدرت‌های بزرگ، برخی روندهای جهانی مانند برنامه‌های جهانی توسعه، جهانی‌شدن، سکولاریزاسیون، سرمایه‌داری جهانی، گسترش رسانه‌های ارتباط جمعی و نظایر آن
- بررسی موردی جنبش‌ها و نهضت‌های اسلامی
 - جنبش مهدی در سودان
 - نهضت اسلامی در پاکستان
 - نهضت شیعی در ایران
 - جنبش شیعی عراق
 - جنبش اسلامی در الجزایر
 - نهضت اخوان‌المسلمین مصر
 - جنبش احیای اسلامی در مالزی
 - جنبش سنوسی در لیبی
- تحلیل جایگاه نهضت‌ها و جنبش‌های اسلامی معاصر در بستر کلی‌تر جریان جهانی مقاومت ضد‌مدرن
- تاثیر وقوع انقلاب اسلامی ضد‌مدرنیستی بر تحول در جهت‌گیری جنبش‌های اسلامی معاصر
- تبدیل «مسأله فلسطین» و «قدس» به نماد جهانی نهضت‌های اسلامی
- تاثیر تحولات فرهنگی-اجتماعی نیمه قرن بیستم و تقویت جریان خودانتقادی در غرب، روند جهان‌سوم‌گرایی و مناسبات پس‌استعماری بر شکل‌گیری و وقوع نهضت‌های اسلامی معاصر
- مسائل و راهبردهای جنبش‌ها و نهضت‌های اسلامی
- مسأله سیاست و نظریه‌پردازی برای تشکیل «حکومت»
- مسأله نژاد و مناقشه بر سر نسبت دین و قومیت
- مسأله هویت و تلاش برای احیای هویت دینی
- مسأله استعمار و مبارزه با سلطه خارجی به منظور کسب «استقلال»
- مسأله سکولاریسم و تلاش برای احیای بنیان‌های اخلاقی و ارزشی
- مسأله علم و تکنولوژی و تلاش برای بهبود وضعیت جوامع اسلامی

منابع:

- اسپوزیتو، جان (۱۳۸۶)، جنبش‌های اسلامی معاصر، مترجم: محمد شجاعیان، تهرانی، نشر نی؛
- حلبی، علی‌اصغر (۱۳۸۴)، تاریخ نهضت‌های دینی سیاسی معاصر، تهران، انتشارات زوار؛
- خدوری، مجید (۱۳۶۹)، گرایش‌های سیاسی در جهان عرب، مترجم: عبدالرحمن عالم، تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه؛
- دکمیجیان، هریراد (۱۳۷۳)، جنبش‌های اسلامی در جهان عرب، مترجم: حمید احمدی، تهران، کیهان؛
- سعید، بابی (۱۳۷۹)، هراس بنیادین، مترجمان: غلامرضا جمشیدی‌ها و موسی عنبری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران؛
- سید قطب (۱۳۸۸)، آینده در قلمرو اسلام، مترجم: سیدعلی خامنه‌ای، تهران، دفتر نشر اسلامی؛
- سید قطب (۱۳۸۸)، ویژگی‌های جهان بینی اسلامی، مترجم: سیدمحمد خامنه‌ای، تهران، نشر تولید کتاب؛
- عنایت، حمید (۱۳۸۰)، اندیشه سیاسی در اسلام معاصر، مترجم: بهاء‌الدین خرمشاهی، تهران، انتشارات خوارزمی؛
- الگار، حامد (۱۳۶۲)، نهضت بیدارگری در جهان اسلام، مترجم: محمدهادی جعفری، تهران، شرکت انتشار؛
- مغربی، عبدالغنی (۱۳۶۲)، دین اسلامی از پیدایش تا تجدیدحیات، مترجم: شیوا رضوی، تهران، انتشارات رازی؛
- موثقی، احمد (۱۳۷۴)، جنبش‌های اسلامی معاصر، تهران، سمت؛
- Ayubi, Nazih (1991), *Political Islam: Religion And Politics in Arab World*, London, Rutledge;
- Davidson, Lawrence (2003), *Islamic Fundamentalism (Greenwood Press Guide to Historic Events of the Twentieth Century)*, London, Greenwood Press;
- Milton-Edwards, Beverley (2004), *Islamic fundamentalism since 1945*, London, Routledge;
- Rubin, Barry (2007), *Political Islam: V.iii*, London and NewYork, Routledge
- Sabet, Amr G E (2008), *Islam and the political : theory, governance and international relations*, London, Pluto Press;
- Volpi, Frederic (2001), *Political Islam : a critical reader*, London & New York, Routledge;

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

اسلام در متون غربی

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرائی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: اسلام در متون غربی
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Islam in Western Texts
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: ☐ دارد ☒ ندارد					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

هدف:

- هدف از این درس، آشنایی دانشجویان کارشناسی ارشد با چگونگی بازنمایی اسلامی در متون غربی می‌باشد. در این مسیر دانشجویان علاوه بر بررسی انتقادی آثار و نظام تحلیلی متفکران جامعه‌شناسی دربارهٔ اسلام و مسلمانان و به بررسی آثار و نظام تحلیلی سایر متفکران نیز می‌پردازند.

سرفصل‌ها:

- بررسی انتقادی نظام تحلیلی مسیحیان در مواجهه با اسلام
- بررسی انتقادی نظام تحلیلی یهودیان در مواجهه با اسلام
- بررسی انتقادی نظام تحلیلی غربیها در مواجهه با اسلام در دوران پیشامدرن و مدرن
- اسلام در آثار کلاسیک جامعه‌شناسی (آگوست کنت، دوتوکویل، مارکس، وبر، زیمل و ...)
- اسلام در آثار متأخر جامعه‌شناسی (هابرماس، گیدنز و ...)
- نقد و بررسی شرق‌شناسی و اسلام‌شناسی غربی (چهره‌ها و متون)
- نقد و بررسی جامعه‌شناسی اسلام (چهره‌ها و متون)
- اسلام امروز: جغرافیای اسلام

منابع:

- اسدی، مرتضی، ۱۳۳۱-۱۳۷۵، مطالعات اسلامی در غرب انگلیسی زبان از آغاز تا شورای دوم واتیکان (۱۹۶۵ م)، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، ۱۳۸۱.
- اشمیت، ناتانیل، ابن خلدون: مورخ، جامعه شناس و فیلسوف، ترجمه غلامرضا جمشیدیها، تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱۳۸۸.
- ایزوتسو، توشیهیکو، مفاهیم اخلاقی - دینی در قرآن مجید (ویراسته جدید با اضافات و اصلاحات)، تهران: فرزانه روز، ۱۳۸۸.
- پور طباطبایی، سید مجید، قرآن پژوهی گلدزیه، قرآن و مستشرقان، شماره ۲، بهار و تابستان ۱۳۸۶.
- ترنر، برایان. اس، ویر و اسلام: با پانوشته های انتقادی و مقدمه ای بر جامعه شناسی ماکس وبر، مترجمان حسین بستان، علی سلیمی، عبدالرضا علیزاده، قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۰.
- خرماهی، بهاء الدین، درگذشت پروفیسور ایزوتسو: روش پیدارشناسانه ایزوتسو در قرآن پژوهی، کیان، سال ۲، شماره ۱۰، (آذر و اسفند) ۱۳۷۱.
- دالمایر، فرد راینهارد، ره های بدیل: فراسوی شرق شناسی و غرب شناسی، ۱۹۸۲، ترجمه فاطمه صادقی و نرگس تاجیک، آبادان: پرسش، ۱۳۸۴.
- دو وو، بارون کارا، متفکران اسلام، ترجمه احمد آرام، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۳.
- زمانی، محمد حسن، ۱۳۳۷، شرق شناسی و اسلام شناسی غربیان: تاریخچه، اهداف، مکاتب و گستره فعالیت مستشرقان، قم: موسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۵.
- زمانی، مهدی، نقد فلسفه جدید از دیدگاه گنون و شووان، خرد جاویدان (مجموعه مقالات همایش نقد تجدد از دیدگاه سنت گرایان معاصر)، به کوشش شهرام یوسفی فر، ج اول، تهران: دانشگاه تهران و موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی، ۱۳۸۲.

- ژامبه، کریستین، عرفان و استشرق: عرفان اسلامی از دیدگاه لویی ماسینیون و هانری کرین، ترجمه حسین اسماعیلی ابهریان، ماهنامه تخصصی اطلاعات حکمت و معرفت، شماره ۳۸، اردیبهشت ۱۳۸۸.
- شریعتی، سارا، ماکسیم رودنسون، کانون آرمان شریعتی، WWW.Shandel.org، ۱۳۸۶.
- صادقی، نقی، ۱۳۵۰، رویکرد خاورشناسان به قرآن (بررسی پیشینه و تحلیل)، تهران: فرهنگ گستر، ۱۳۷۹.
- غلامی، رضا، تبیین آیات خداوند، (توصیف گر کتاب تبیین آیات خداوند: نگاهی پیدارشناسانه به اسلام، نوشته آن ماری شیمل)، کتاب ماه دین، شماره ۵۶، ۵۷، خرداد و تیر ۱۳۸۱.
- کچویان، حسین، تجدد از نگاهی دیگر: روایتی ناگفته از چگونگی ظهور و رشد تجدد، تهران: انتشارات گنج معرفت، ۱۳۸۳.
- گلذریهر، ایگناز، درسهایی درباره اسلام، ترجمع علینقی مینوی، بی جا: کمانگیر، ۱۳۵۷.
- گلذریهر، ایگناز، گرایش های تفسیری در میان مسلمانان، ترجمه ناصر طباطبایی، مقدمه و حواشی محمد علی ایازی، تهران: ققنوس، ۱۳۸۳.
- گنون، رنه، بحران دنیای متجدد، ترجمه ضیاء الدین دهشیری، چاپ دوم، تهران: امیر کبیر، ۱۳۷۲.
- گنون، رنه، تقابل میان شرق و غرب، ترجمه نسرین هاشمی، نامه فرهنگ، ش ۱۷، ۱۳۷۴.
- گنون، رنه، معانی رمز صلیب: تحقیقی در فن معارف تطبیقی، ترجمه بابک علیخانی، تهران: سروش (انتشارات صدا و سیما)، ۱۳۷۴.
- گنون، رنه، نگرشی به حقایق باطنی اسلام و تائوتیسم، ترجمه دل آرا قهرمان، چاپ اول، تهران: نشر آبی، ۱۳۷۹.
- معصومی همدانی، حسین، بحثی در روش ناسی و دیدگاه های ایزوتسو: معناشناسی قرآن در سرزمین آفتاب تابان، اطلاعات، ۲۲ مرداد ۱۳۷۹.
- مینوی، مجتبی: ۱۳۶۹ الف، اسلام از دریچه چشم مسیحیان در تاریخ و فرهنگ، تهران، خوارزمی، ج ۳.
- وات، ویلیام مونتگمری، برخورد آرای مسلمانان و مسیحیان: تفاهمات و سوء تفاهمات، ترجمه محمد حسین آریا، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۳.

- Schimmel, Annemarie, Deciphering the Signs of God: a phenomenological approach to Islam, State University of New York press (suny), 1994.
- Smith, Wilfred Cantwell, Islam in modern history, New York, 1951.

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

بررسی و نقد جامعه‌شناسی علم و معرفت

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: بررسی و نقد جامعه‌شناسی علم و معرفت
	عملی				
	نظری	پایه		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Critical review of Sociology of Science and Knowledge
	عملی				
	نظری	الزامی		آموزش تکمیلی عملی : دارد ☐ ندارد ☒	
	عملی				
نظری	اختیاری	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐			
عملی					

هدف:

- درک روابط متقابل جهان اجتماعی و اشکال مختلف معرفت
- شناخت رویکردهای نظری نسبت به روابط جهان اجتماعی و معرفت

سرفصل‌ها:

- معرفت چیست
- معرفت‌ها: ملاکهای تفکیک علم، فلسفه، دین، و ایدئولوژی
- معرفت‌شناسی؛ و جامعه‌شناسی معرفت و جامعه‌شناسی علم
- نفس الامر، وجود ذهنی و تعیین اجتماعی معرفت (جهان‌های سه‌گانه)
- شکل‌گیری جامعه‌شناسی معرفت و مروری تاریخی بر نظریات فرون ۱۸ و ۱۹
- نظریات برجسته جامعه‌شناسی معرفت در قرن بیستم
- جامعه‌شناسی معرفت کلاسیک و جامعه‌شناسی معرفت "جدید"
- جامعه‌شناسی علم بر اساس تعاریف سنتی، مدرن و پست مدرن از علم
- تطورات تاریخی معنای علم
- نسبت علم و فرهنگ، (با نظریه تطورات تاریخی معنای علم)

منابع:

- آشتیانی، منوچهر (۱۳۸۶). *ماکس شلر*. تهران.
- برگر، پتر؛ لوکمان، توماس (۱۳۷۵). *ساخت اجتماعی واقعیت*. ترجمه فریبرز مجیدی. تهران: علمی و فرهنگی، چاپ اول.
- توکل، محمد (۱۳۸۳). *جامعه‌شناسی معرفت و علم*. تهران: سمت.
- دورکیم، امیل (۱۳۸۴). *صور بنیادین حیات دینی*. ترجمه باقر پرهام. تهران: مرکز.
- فوکو، میشل (۱۳۸۴). *اراده به دانستن*. ترجمه نیکو سرخوش و افشین جهان‌دیده. تهران: نی، چاپ سوم.
- مارکس، کارل (۱۳۷۷). *ایدئولوژی آلمانی*. ترجمه: تیرداد نیکی. تهران: نشر اختران.
- مارکس، کارل (۱۳۷۷). *دست‌نوشته‌های اقتصادی و فلسفی ۱۸۴۴*. ترجمه حسن مرتضوی. تهران: آگه.
- مانهایم، کارل (۱۳۸۰). *ایدئولوژی و اتوبیا*. ترجمه فریبرز مجیدی. تهران: سمت.
- پارسانیا، حمید، (۱۳۷۰). *سنت، ایدئولوژی و علم*. قم، بوستان کتاب.
- Berger P. & Luckmann T. (1963). *Sociology of Religion and Sociology of Knowledge*, *Sociology and Social Research*, 47, 4.
- Dilthey W. (1962). *Pattern & Meaning in History*, New Yourk: Harper.
- Manheim, K. & P. Kecskemeti (ed.) (1924) *Essays On The Sociology of Knowledge*, New York: Harcourt, Brace & World.
- Marx K. (and Engels) (1970). *The German Ideology*, London: Lowrence and Wisherd.
- Marx K. (T. Bottomore, ed & intr.) (1975). *Karl Marx on Sociology and Social Philosophy*, Middlesex: Pelican Books.
- Mauss M, & Durkheim E. (1970). *Primitive Classification*, London: Cohen & West.
- Merleau-ponty, M. (1962). *Phenomenology of Percepion*, London: Routledge.
- Merton R. (1937). *The Sociology of Knowledge*. *Isis* 27(3): 493-503.
- Scheler, M F. (1980). *Problems of a Sociology of Knowledge*, London: RKP.
- Stark W. (1958). *The Sociology of Knowledge*, London: RKP.
- Tavakol M. (1987). *Sociology of Knowledge: Theoretical Problems*, New Delhi: Sterling

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

جامعه‌شناسی دین

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲ واحد	عنوان درس به فارسی: جامعه‌شناسی دین
	عملی				
	نظری	پایه			
	عملی				
	نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۴ ساعت	عنوان درس به انگلیسی: Sociology of religion
	عملی				
	نظری	اختیاری			
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒					
سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐					

هدف:

- آشنایی دانشجویان کارشناسی ارشد با دیدگاه‌های جامعه‌شناسی در زمینه ادیان و شناخت تئوریهای کلاسیک و معاصر جامعه‌شناسی دینی

سرفصل‌ها:

- اهمیت و جایگاه دین در جوامع بشری، قلمرو جامعه‌شناسی دین و پشتوانه تحلیل جامعه‌شناسی دین
- دیدگاه‌های مختلف تاریخ ادیان، تئوریها، الهیات، فلسفه، جامعه‌شناسی در مورد ادیان
- برخی عوامل مؤثر بر رشد جامعه‌شناسی دین
- نظریه پزتیومستی دین
- نظریه تکاملی دین
- نظریه کارکردی دین
- نقد نظریه‌های مارکس و فروید درباره منشأ دین
- نظریه پدیدارشناسی دین
- رابطه دین و نهادهای مختلف (دین و خانواده، دین و دولت، دین و اقتصاد، دین و معضلات اجتماعی، دین و اندیشه پست مدرنیسم)
- بررسی منابع اساسی: صور ابتدائی حیات دینی دورکیم، اخلاق پرستان و روح سرمایه‌داری اثر ماکس وبر

منابع:

- توسلی، غلامعباس (۱۳۷۹). روشنفکری و اندیشه دینی، رهیافتی جامعه‌شناسی به اندیشه دکتر شریعتی. تهران: انتشارات قلم.
- توسلی، غلامعباس (۱۳۸۰). جامعه‌شناسی دین. تهران: انتشارات سخن.
- ویلم (۱۳۷۸). جامعه‌شناسی ادیان. ترجمه عبدالرحیم گواهی. تهران.
- همیلتون، ملکم (۱۳۸۲). جامعه‌شناسی دین. ترجمه محسن ثلاثی. تهران: انتشارات علمی.
- The Sociology of Religion by Max Weber and Ephraim Fischhoff (Apr 15, 1993)
- Sociology of Religion: Contemporary Developments by Kevin J. Christiano (May 29, 2008)
- Sociology of Religion: A Reader (2nd Edition) (Mysearchlab Series for Religion) by Susanne C. Monahan, William A. Mirola and Michael O. Emerson (Sep 30, 2010)
- An Introduction to the Sociology of Religion: Classical And Contemporary Perspectives by Inger Furseth and Pal Repstad (Sep 30, 2006)
- Religion In Society: A Sociology Of Religion- (Value Pack w/MySearchLab) by Ronald L. Johnstone (Jan 17, 2009)
- The Sociology of Religion: A Substantive and Transdisciplinary Approach by George N. Lundskow (Jun 10, 2008)

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق

جامعه‌شناسی کشورهای اسلامی

دروس پیش‌نیاز	نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: جامعه‌شناسی کشورهای اسلامی			
	عملی			۲ واحد				
	نظری	پایه		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Sociology of Islamic countries		
	عملی						۳۴ ساعت	
	نظری	الزامی					آموزش تکمیلی عملی: دارد ☐ ندارد ☒	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐
	عملی							
نظری	اختیاری	سفر علمی ☐ کارگاه ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐						
عملی								

هدف:

- آشنایی با مختصات فرهنگی، سیاسی و اجتماعی و تاریخی جوامع اسلامی
- آشنایی با برخی تبیین‌های جامعه‌شناسانه (فرهنگی، تاریخی، سیاسی) از وضعیت جوامع و اجتماعات اسلامی
- تلاش برای بازشناسی «جهان اسلام» به مثابه یک کل تمدنی در برابر تمدن مدرن
- ارتباط برقرار کردن بین «تحولات تاریخ معاصر» ایران در قالب گسترده‌تر «جهان اسلام» یا خاورمیانه اسلامی و نشان دادن تأثیرپذیری متقابل آنها از یکدیگر
- آشنایی با «تجربه غرب» در جهان اسلام و نشان دادن تغییرات جوامع اسلامی در نتیجه مواجهه با «غرب»
- رسیدن به یک درک کلی از آینده جهان اسلام و مسائل مبتلابه آن

سرفصل‌ها:

- ارائه درک کلی از حوزه تمدنی اسلام (مروری بر تاریخ اسلام و حکومت‌ها و بخش‌های مختلف تمدن اسلامی)
- مروری بر دیدگاه‌های تمدنی به منظور دست‌یافتن به یک رهیافت تمدنی برای فهم مسائل جهان اسلام (مروری بر نظریه‌های تمدنی اشنپنگلر، توین‌بی، ابن خلدون و دیگران)
- بررسی وضعیت کنونی کشورهای اسلامی (آمار جمعیتی، پراکندگی جغرافیایی، منابع زیرزمینی، قدرت سیاسی و اقتصادی، قدرت نظامی، تنوع مذهبی، گرایش‌های قومی و نظایر آن)
- مروری بر وضعیت جوامع اسلامی در آستانه آشنایی با تمدن جدید غرب (وضعیت سیاسی، وضعیت اقتصادی

- و بازرگانی، وضعیت اجتماعی و فرهنگی، وضعیت خانواده، آموزش، سیستم‌های ارتباطی و نظایر آن).
- «موج اول» مواجهه جهان اسلام با غرب (نحوه دستیابی غرب به شناخت از جوامع اسلامی، شیفتگی مسلمانان نسبت به پیشرفت غرب، چشم‌پوشی یا ناآگاهی از ماهیت استعماری غرب، آگاهی از استعمار و ظهور شخصیت‌های ضد استعماری و جهان اسلام‌گرا، با محوریت سیدجمال‌الدین اسدآبادی).
- مسایل تاریخی «موج اول» مواجهه کشورهای اسلامی با غرب (مساله استعمار، مساله علم و تکنولوژی، مساله ناسیونالیسم و نژادگرایی، مساله مارکسیسم، مساله مشروطیت).
- «موج دوم» مواجهه کشورهای اسلامی با غرب (مدرنیته) (بیداری اسلامی و ظهور نهضت‌های دینی و ملی مقاومت در برابر غرب)، تشکیل کشورها (دولت‌سخت‌ها)، ظهور گرایش‌های آرکانیستی در کشورهای اسلامی).
- کشورهای اسلامی پس از جنگ جهانی دوم (بررسی وضعیت پس‌استعماری در کشورهای اسلامی، مباحث نوسازی و توسعه، اقتصادهای تک‌محصولی، تنوعات قومی و مذهبی در نظم ملی جدید و نظایر آن).
- طرح‌های تاریخی «اتحاد اسلامی» با تاکید بر «مساله فلسطین» به‌عنوان عامل اصلی وحدت در دوره اخیر (تشکیل سازمان کنفرانس اسلامی، انفاضة فلسطین، منازعه عربی-اسلامی در مساله فلسطین).
- وقوع انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ و آرمان «امت واحده اسلامی» (موقعیت تازه ایران در میان کشورهای اسلامی، امت‌گرایی اسلامی در رقابت با ملی‌گرایی عربی، بررسی جایگاه خاص تشیع در جهان اسلام).
- مسائل کنونی کشورهای اسلامی (مساله حقوق بشر، مساله لیبرال دموکراسی و پروژه «خاورمیانه بزرگ»، مساله جهانی شدن و گسترش رسانه‌های ارتباط جمعی، مساله پست مدرنیسم و گسترش ایده «کثرت‌گرایی»، مساله تروریسم و پروژه اسلام‌هراسی، مساله بنیادگرایی اسلامی و یا احیای دینی، مساله فرقه‌های مذهبی جدید).
- وضعیت علم در کشورهای اسلامی (وضعیت دانشگاه در کشورهای اسلامی، سهم جهان اسلام از تولید علم، مباحث معرفت‌شناختی پیرامون «علم اسلامی»: آیا علم اسلامی امکان‌پذیر است؟، شاخص‌های اسلامی توسعه علمی، وضعیت علوم اجتماعی در جهان اسلام و به‌طور کلی بررسی «تجربه علم» در کشورهای اسلامی).
- جامعه‌شناسی سیاسی کشورهای اسلامی (وضعیت حکومت‌ها و نخیکنان حاکم بر کشورهای اسلامی، جنبش‌های سیاسی و نیروهای اجتماعی بالفعل و بالقوه در کشورهای اسلامی، رویارویی ایده‌های «خاورمیانه بزرگ» و «خاورمیانه اسلامی»، شرایط امکانی وقوع «انقلاب دینی» در کشورهای اسلامی با تاکید بر تحولات کنونی در کشورهای عربی).
- جامعه‌شناسی تاریخی جهان اسلام (بررسی موردی تجربه‌های تاریخی هند، ایران، عثمانی و مصر در دوره معاصر)
- نگاهی به آینده و برخی مسائل فراروی کشورهای اسلامی (آیا جهان اسلام، یک کلیت واحد است؟، بنیادگرایی اسلامی یا نهضت احیای اسلامی؟، برخورد تمدن‌ها: جنگ اسلام و مسیحیت. آیا برخورد نهایی نزدیک است؟).
- پیدایی اجتماعات اسلامی در قلب جوامع مدرن غربی (آیا یک «اسلام غربی‌شده» ظهور کرده است؟، مسائل مسلمانان اروپایی: مساله هویت، مساله مشارکت، مساله محرومیت، مساله ظهور اسلام لیبرال و فرهیخته)

- بررسی نسبت شرق‌شناسی و جهان اسلام (بررسی تاریخی و فرهنگی فعالیت شرق‌شناسان در جوامع اسلامی، نشان دادن سهم شرق‌شناسان در ساخته شدن تصویر و ذهنیت مسلمانان از خودشان، بررسی امکانی «غرب‌شناسی» در جوامع اسلامی: لوازم و مقتضیات آن)
- بررسی جامعه‌شناسانه و تک‌نگارانه چهار قطب اصلی جهان اسلام: شبه‌قاره هند، ایران، ترکیه، عربستان، مصر و بازشناسی مسائل اصلی این کشورها، دامنه نفوذ، الگوی حکومتمداری و گفت‌وگوهای سیاسی - اجتماعی غالب در هریک و نظایر آن

منابع:

- احمد، اکبر، ص (۱۳۸۰)، اسلام و پست مدرنیسم، مترجم: فرهاد فرهنگدفر، تهران، نشر ثالث؛
- اسپوزیتو، جان (۱۳۸۶)، جنبش‌های اسلامی معاصر، مترجم: محمد شجاعیان، تهرانی، نشر نی؛
- اقبال؛ مظفر (۱۳۸۷)، چالش‌های فراروی غرب و مسلمانان، مترجم: عبدالحمید طباطبایی، قم، بوستان کتاب؛
- ترنر، برایان (۱۳۸۴)، رویکردی جامعه‌شناختی به شرق‌شناسی، پست مدرنیسم و جهانی شدن، مترجم: محمدعلی محمدی، تهران، نشر یادآوران؛
- توسلی، غلامعباس و همکاران (۱۳۸۹)، جامعه‌شناسی کشورهای اسلامی، تهران، انتشارات جامعه‌شناسان؛
- حلبی، علی‌اصغر (۱۳۸۴)، تاریخ نهضت‌های دینی سیاسی معاصر، تهران، انتشارات زوآر؛
- خدوری، مجید (۱۳۶۹)، گرایش‌های سیاسی در جهان عرب، مترجم: عبدالرحمن عالم، تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه؛
- دکمیجیان، هریراد (۱۳۷۳)، جنبش‌های اسلامی در جهان عرب، مترجم: حمید احمدی، تهران، کیهان؛
- رمضان، طارق (۱۳۸۷)، مسلمانان اروپا و آینده اسلام، مترجم: امیر رضایی، تهران، پژوهشکده فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛
- سردار، ضیاءالدین (۱۳۸۷)، شرق‌شناسی، مترجم: محمدعلی قاسمی، تهران، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم و تحقیقات فناوری؛
- سعید، بابی (۱۳۷۹)، هراس بنیادین، مترجمان: غلامرضا جمشیدی‌ها و موسی عنبری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران؛
- عبدالملک، اتور (۱۳۸۴)، اندیشه سیاسی عرب در دوره معاصر، مترجم: سیداحمد موثقی، تهران، قم، انتشارات دانشگاه مفید؛
- عنایت، حمید (۱۳۸۰)، اندیشه سیاسی در اسلام معاصر، مترجم: بهاء‌الدین خرمشاهی، تهران، انتشارات خوارزمی؛
- لویس، برنارد (۱۳۸۴)، مشکل از جا آغاز شد؟ (تأثیر غرب و واکنش خاورمیانه)، مترجم: شهریار خواجهیان، تهران، نشر اختران؛
- لویس، برنارد (۱۳۸۴)، برخورد فرهنگ‌ها، مترجم: بهمن دخت اویسی، تهران، نشر تاریخ ایران؛
- مرادی، بهروز (۱۳۸۳)، جامعه‌شناسی کشورهای اسلامی، تهران، انتشارات نغمه‌نواندیش؛
- مطهری، مرتضی (۱۳۶۵)، نهضت‌های اسلامی معاصر، تهران، انتشارات صدرا؛
- مغربی، عبدالغنی (۱۳۶۲)، دین اسلامی از پیدایش تا تجدیدحیات، مترجم: شیوا رضوی، تهران، انتشارات رازی؛
- موثقی، احمد (۱۳۷۴)، جنبش‌های اسلامی معاصر، تهران، سمت؛

- میراحمدی، منصور (۱۳۸۷)، سکولاریسم اسلامی، قم، پژوهشگاه فرهنگ و علوم اسلامی؛
- تقوی، علی محمد (۱۳۶۰)، اسلام و ملی گرایی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛
- تقوی، علی محمد (۱۳۷۷)، جامعه‌شناسی غرب گرایی، تهران، امیرکبیر؛
- نوری تویسرکانی، یحیی (۱۳۷۷)، سازمان کنفرانس اسلامی، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛
- Davidson, Lawrence (2003), Islamic Fundamentalism (Greenwood Press Guide to Historic Events of the Twentieth Century), London, Greenwood Press;
- - Tibi, B (1998), The Challenge of Fundamentalism: political Islam and The New World Disorder, Berkeley, University of California Press
- Abu-Rabi, Ibrahim M (2006), The Blackwell companion to contemporary Islamic thought , UK, Oxford;
- Davidson, Lawrence (2003), Islamic Fundamentalism (Greenwood Press Guide to Historic Events of the Twentieth Century), London, Greenwood Press;
- Marranci, Gabriele (2009), Understanding Muslim identity : rethinking fundamentalism , New York : Palgrave Macmillan;
- Milton-Edwards, Beverley (2004) , Islamic fundamentalism since 1945 , London, Routledge;
- Nasr , Seyyed Hossein (2003) , Islam : religion, history, and civilization, San Francisco, HarperSanFrancisco;
- Payne, Daniel, (2008), Orthodoxy, Islam and the 'Problem' of the West: a Comparison of the Liberation Theologies of Christos Yannaras and Sayyid Qutb, London, Religion, State and Society;
- Sabet , Amr G E (2008), Islam and the political : theory, governance and international relations, London, Pluto Press;
- Ufen , Andreas (2009), Mobilising Political Islam: Indonesia and Malaysia Compared , London, Commonwealth & Comparative Politics;
- Yazbeck Haddad , Yvonne (2000) , Muslims in the West: A select bibliography , : Islam and London, Christian-Muslim Relations;
- Fuller, Graham E, (2003), The future of political Islam , New York, Palgrave;
- Volpi, Frederic (2001), Political Islam : a critical reader , London/ New York, Routledge;

ارزشیابی پایان ترم: آزمون کتبی و تحقیق .

